HART VAN DE STAD KRANT

Vereniging voor de Pieters- en Academiewijk en Levendaal-West

Projectontwikkeling
Brandslangendroogtoren
Van der Klauwtoren, Garenmarkt,
(Oud) bewoners vertellen:
Peter van Zonneveld
Ledenvergadering
Kunst
Gedenkplaat, Muurgedichten
Dieren in de wijk
Bosuil, De Turkse Tortel, Wilde Eenden
Historie
Leienaars
De familie Neuteboom
In gesprek met....
Pepijn van Ham, Guido Persijn,
Christelijke Gemeente Langebrug
Berichten
Ingezonden
Wijkagent, Evenementenblog

De boekentoren van Jelle Verheijen en Vincent Muller, met activiteitenruimte op souterrain niveau en de brug naar het dakterras. (Afbeelding Muller en Verheijen)

Projectontwikkeling door Marjolijn Pouw

Van brandslangendroogtoren naar boekentoren

Vincent Muller (ontwerpburo MULLER) en Jelle Verheijen (architectenburo boter|verheijen BNA) werken sinds begin dit jaar samen aan een plan voor de Slangentoren. Ze horen bij eLAN, een netwerk van jonge Leidse architectenbureaus, dat bekend staat als een groep met initiatieven en ideeën om de stad leefbaarder te maken. eLAN schreef begin dit jaar voor de gemeente een opdrachtgeversprijsvraag uit voor projectontwikkelaars, woningcorporaties en particulieren. SLS wonen had een opgave voor de leegstaande brandslangendroogtoren op het terrein van de oude brandweerkazerne aan de Langebrug, waar zoals bekend studentenappartementen komen. Vincent en Jelle hadden als inzending de boekentoren met leestuin, die ze als bestemming voor de oude slangentoren hebben bedacht: 'Laat je zo'n toren leeg staan, dan is hij binnen de kortste keren in een ruïne veranderd. Hij wordt met graffiti ondergespoten, mensen gaan er bivakkeren - hek of geen hek erom - en laten er hun troep achter, het vervuilt en wordt viezer en viezer tot de toren uit armoe afgebroken wordt. Dat zou jammer zijn, want dat wonderlijke bouwsel hoort bij onze stad en je kunt het zo mooi gebruiken voor publiek met een bredere belangstelling dan shoppen in de stad. Je zou er een toren van kunnen maken voor een speciale boekencollectie, bijvoorbeeld over stadstuinen, daktuinen, parken en kleine paradijzen in de stad, of exotische zustersteden zoals de Leidse zustersteden in Polen en Japan, en natuurlijk het Singelpark.'

>>Lees verder op volgende pagina

Nummer 135
Oktober 2012
oplage 2700
Redactie Clariet Boeye, Marjolijn Pouw, Charlotte Boschma, Carla van der Poel
Opmaak Rita Blankenberg,

Inlevering van de stukken voor de volgende krant: 15 december 2012 bij info@pieterswijk.nl of redactie Hart van de Stadkrant, Postbus 11016, 2301 EA Leiden

www.pieterswijk.nl

Uitbater gezocht - Afgelopen tijd gingen ze met hun idee de boer op en spraken met iedereen die in boeken, bouw, horeca, of daktuinen zat. Ze vroegen wat je het beste zou kunnen doen om van de slangentoren een inderdaad een boekentoren te maken, met een café en daktuin bovenop de studentenappartementen en aan de voet van de toren een ruimte voor lezingen en culturele bijeenkomsten. Ze zijn ook naar Michael Roumen van het Leids Cultuurfonds gestapt, subsidiegever en cultuurmakelaar en natuurlijk naar SLS Wonen en mensen die in Leidse literaire kringen, of kunstkringen verkeren. Hun gedachte is om de toren opnieuw te gebruiken, uitgaande van het gebouw zoals het is: 'Als je hem een beweeglijke, vrolijke bestemming geeft in het massieve appartementencomplex wat daar komt, dan breng je lucht in het gebied. Vooral als je er een plantsoentje in aanlegt en een groen dakterras maakt waar de buurt op kan uitkijken. Het kan daar, want er zijn in de buurt bijna geen woningen waar je naar binnen kan kijken. Ook de studentenappartementen kun je van daaruit niet inkijken. Je kunt er een ontmoetingsplaats maken voor bewoners en anderen die graag tot laat op een terras zitten, en mensen die op zoek zijn naar speciale boeken. Daar heeft niemand last van. Bouwtechnisch is het niet moeilijk. De vraag is wel hoe je het exploitabel kan maken. We zijn nog op zoek naar mensen die dat zouden kunnen en willen doen. We hopen dat het lukt en dat de wijkvereniging en de buurt ons steunen. SLS wonen doet dat in ieder geval wel, maar die gaan de toren niet exploiteren. Dat moeten anderen doen.' ◄

Projectontwikkeling

VAN DER KLAAUWTOREN door Inge Bochardt

Sloopplannen toren en omliggende gebouwen

Ogenschijnlijk gebeurt er weinig op het voorste deel van het Sterrewachtterrein. Maar schijn bedriegt, de sloop staat voor de deur. De wederopbouw van de Van der Klaauwtoren en andere nieuwbouw laat echter nog even op zich wachten. Hieronder een overzicht van de activiteiten rondom de toren.

Petitie - Op initiatief van Groen Links is 2 april j.l. een petitie aangeboden aan de vice-voorzitter van de universiteit met het verzoek de Van der Klaauwtoren te laten staan en de alternatieven voor herbestemming te onderzoeken. De universiteit luisterde welwillend en gaf vervolgens aan gewoon door te gaan met slopen.

Ondergetekenden zijn van mening dat de ´Van der Klaauwtoren´ aan de Kaiserstraat in Leiden tot het architectuurhistorisch en cultuurhistorisch erfgoed van de Universiteit Leiden en van de stad Leiden behoort. Wij verzoeken daarom de Universiteit Leiden de ´Van der Klaauwtoren´ niet te slopen.

Marloes Abrahamse, Emile van Aelst, Aukje, Stephanie Bakker, Robert Barendse, Boudewijn van den Berg, Jeroen Braat, Hans Blom, Piet Breebaart, Inge Bochardt, Hans Bogaardt, Leen Borst, Lolke Boonstra, Maurice Braspenning, Dolf Broekhuizen, Josefien Bruijn, Paulina Buring, Patrick Colly, Eveline Cortvriendt, Gerben van Dijk, Marion van Dongen, Sanne Dresmé, Leo Dubbelaar, Prof. Dr. J.L. Dubbeldam, Marco van Duijn, Paul Duijvensz, Koen van Duin, Stefan Epskamp, Warner van Es, Mariet Feltkamp, Falco Friedhof, Pascal G., Barbera van de Geijn, Joop J.Gijsman, Sjaak de Gouw, Pascal Groen, L.A. Groot, Mayke de Groot, Anton de Gruyl, Timo Gubbens, Jeffrey van Haaster, Koen Haer, Joost Hartlief, Gerard van Hees, Willem Heijbroek, Elwin Hendrikse, Marina Hertman, Wilbert Hettinga, Robbert van Heuven, Mirjam Hoijtink, Geke Hop, Tim van Houten, Jos van Iersel, Evert de Iongh, Tinus Jacobs, Dr George MC Janssen, Jenny de Jeu, Jacques de Jong, Sanderien de Jong, Sikko de Jong, Hans Klanker, Drs. Steven Koelewijn, Arjan de Kok, Peter de Koning , John Kormeling, Hannie Korthof , Dr. K. Kortmulder, Pieter Kos, B. Kraal, Frans Willem van der Kreek, Pieter de Krom, Susanne Kuijpers, Annemarie Kuijt, Richard Lancashire, Marijke Langeveld, Harm Lelieveld, Thed van Leeuwen, Jan Thijs Leeuwrik Nieborg, Saskia Leupen, Locus architecten, Tom Louwerse, Ianthe Mantingh, Jeroen Maters, Leni Minderhoud, Vincent Muller, Dr. Gé de Munk, D. Noorlander, Gosse Offringa, Simone van Olst, Jos Olsthoorn , Stef Oosterloo, Ton Orleans, Simon Otjes, Bram Pater, Resi van der Ploeg, Liesbeth van der Pol, Franceline Pompe, Jos Posthuma, Jan Reijnen, Ferry Rigault, Huub S., Ben Schattenberg, Maarten Schmitt, Tony Schoen, Jacqueline Schoonwater, Iwan Schuttinga, G.M. Seijn, Albert Simonis, Pieter Sitsen, Renate Slebe, Dirk Jan Sloot, Ben Smit, Cor Smit, Miep Smitsloo-de Graaff, Mieke Spaans, John Steegh, Debbie van Steenpaal, Arjan Stoffels, Jacowies Surie, Vera Tamboer, Eric Thomassen, Carin Tiggeloven, Merijn Tinga, Marcel van Tol, Danique V,, Piet van Veen, Vincent C.A. van Velzen, Ir. Reinier Verbeek, Bart Verhaar, Sabine Verschoor, Martin Verwoest, Prof. dr. Louise E.M. Vet, Peter Visser, Laura Vogels, C. van der Vooren, Paul Vos, Michiel de Vries, Chris de Waard, Machiel Wagenaar, Ben Walenkamp, Ir. Heidi Van Der Ward, Wim Weijland, Pepijn Zwanenberg, Cuypersgenootschap, Erfgoedvereniging Heemschut, FIEN [Federatie Industrieel Erfgoed Nederland], GroenLinks Leiden, Leidse Biologen Club, STIEL [Stichting Industrieel Erfgoed Leiden], Ontwerpplatform Leiden

Leiden 02-04-2012

De petititie

Posteractie - Een ludieke posteractie, waaraan bijdragen zijn verleend door kunstenaars in de stad, werd dor de universiteit in de kiem gesmoord. De posters met als thema 'handen af van de Van der Klaauwtoren' werden 's avonds opgehangen en waren 's morgens alweer verwijderd door de universiteit en vervangen door houten schotten met prikkeldraad.

Stillegging sloop - In maart 2012 werd door omwonenden geconstateerd dat aan de top van de toren werkzaamheden werden verricht. De universiteit was begonnen met slopen, terwijl aan een aantal noodzakelijke voorwaarden nog niet was voldaan en er nog geen goedkeuring van de gemeente was. De gemeente is handhavend opgetreden en heeft de werkzaamheden op 3 april laten beëindigen.

Hoorzitting - 1 juni 2012 was de hoorzitting bij de Commissie Bezwaarschriften van de gemeente over het bezwaarschrift van 33 omwonenden tegen de sloop en wederopbouw van de Van der Klaauwtoren.
Franceline Pompe, Ineke Pouw en ik (Inge Bochardt) waren namens de bezwaarindieners aanwezig om de brief toe te lichten. De universiteit en de gemeente konden reageren en hun visie geven.
Wij hebben vooral het accent gelegd op de vraag waarom de toren gesloopt moet worden om op dezelfde plek eenzelfde toren op te bouwen die 5 meter hoger is. Daar is nog steeds geen duidelijk antwoord op. In elk geval is niet gebleken dat de redenen om te slopen vastliggen in een (technisch of bouwkundig) rapport.
De belangrijkste argumenten van de universiteit betreffen het feit dat de bouw- en sloopvergunning al in 2010 is afgegeven en de financiën. De 14 miljoen die de renovatie van de Sterrewacht heeft gekost, moet elders worden opgebracht. Wij hebben daarbij aangetekend dat de universiteit ook redelijk veel subsidie heeft ontvangen.
We hebben onze verwondering uitgesproken dat de sloop- en bouwvergunning gekoppeld zijn verleend, maar in de praktijk ontkoppeld worden uitgevoerd. Met andere woorden: er wordt wel gesloopt, maar er is nog geen ontwikkelaar voor de nieuwbouw. Mocht de universiteit geen ontwikkelaar kunnen vinden, dan blijft het terrein een tijd braak liggen. De universiteit gaf aan dat in dat geval het terrein netjes zal worden afgewerkt met een omheining en een grasbegroeiing. Verder werd duidelijk dat overdracht van het terrein aan een nieuwe eigenaar geen garantie geeft op realisatie van het bouwplan conform de huidige bouwvergunning. En als er niet gebouwd gaat worden, verloopt de bouwvergunning niet automatisch.
Over de communicatie verschilden we van mening. De universiteit vond dat er voldoende is en wordt gecommuniceerd met de buurt, wij vonden dat dat veel beter kon. Zo wisten de mensen buiten de hofjes niet dat de universiteit op verzoek van de rechter al een nulmeting in de hofjes heeft laten doen en bleef lang onduidelijk of er ook een nulmeting in de omgeving van de te slopen gebouwen gedaan zou worden.
Inmiddels heeft de commissie het college van B&W geadviseerd om het bezwaar ongegrond te verklaren en door te gaan met de plannen. Het college heeft het advies overgenomen.

Nulmeting - In mei 2012 is in een beperkte straal rondom de toren een nulmeting gedaan. Er zijn foto's gemaakt binnen en buiten de betrokken woningen en het bedrijf Geomet heeft trillingsmeetkasten en hoogtebouten geplaatst.
Na enkele weken verdwenen de trillingsmeetkasten weer. Ze worden weer opgehangen als de werkzaamheden beginnen. De universiteit heeft toegezegd dat de bewoners een rapport krijgen waar een nulmeting is gedaan. Dit rapport is tot op heden niet ontvangen.

Informatie-avonden - Inmiddels heeft de universiteit op een aantal informatie-avonden de voortgang toegelicht. Op de laatste informatie-avond (20 september) werd duidelijk dat de sloper (VSM Sloopwerken) snel gaat beginnen met de werkzaamheden.

Aanvang sloop - In de week van 24 september zullen de sloopwerkzaamheden starten, te beginnen met asbestverwijdering. De sloop vindt plaats in 3 fases: 1 sloop van de toren (+ 10 weken), 2 sloop Singelgebouw(+ 10 weken), 3 sloop gebouw 4 (+ 2 weken). Nadat het asbest gecontroleerd is verwijderd, zal er een 'hap' uit het blauwe gebouw worden genomen, waardoor ruimte wordt gemaakt voor sloopafval. De toren zal naar de Singelkant toe worden gesloopt. Er komt een kraan in het gebouw te staan die stukken van het gebouw gaat 'afknabbelen'. Dit gebeurt trillingsarm. Puin wordt opgespaard en niet elke dag afgevoerd, dit om de overlast voor de buurt te beperken. Stofoverlast wordt beperkt door waterverneveling. Een afvoerweg wordt gemaakt en komt ongeveer uit tegenover Babbels. De werkzaamheden mogen plaatsvinden tussen 06.00 en 19.00 uur, maar zullen in de praktijk beginnen om 07.00 uur. Op zondag wordt niet gewerkt. Op sommige momenten zullen minder parkeerplaatsen beschikbaar zijn.

Vragen, overlast - Zowel VSM als de universiteit geven aan dat iedereen altijd welkom is met vragen, verzoeken, opmerkingen, klachten enzovoort. De projectleider van de universiteit Theo Kes is te bereiken via 071-527 5410 en 06 5258 2462 of t.kes@vastgoed.leidenuniv.nl. VSM via 01712-230400 of via de uitvoerder (eerst melden aan het hek).

En wat na de sloop? - De sloop duurt tot medio februari 2013. Wat daarna gebeurt, is nog onduidelijk. Er is nu nog geen koper voor het terrein. Dus mogelijk toch een nieuw gat in de stad? Het gat van Van der Klaauw! ◄

Bewoners vertellen

BIJZONDERE PLEKKEN: DE CLUSIUSHOF
door Peter van Zonneveld

Wat was er zo leuk aan de Clusiushof?
'De beslotenheid van een ommuurde tuin. Ik vind het prachtig dat de Hortus uit de beginjaren nu is gereconstrueerd op de historische plek, direct achter het academiegebouw. Maar de Hortus Clusianus, die in de jaren dertig op de Vijfde Binnenvestgracht is aangelegd, was intiemer. Daar ervoer je bovendien nog iets meer de historische sensatie. Je kon er rondwandelen in de prent van Woudanus uit 1610. Dat kwam ook door die schitterende hortulanuswoning aan de zijkant van de tuin. Je waande je echt in de zeventiende eeuw. De tuin was vierkant, maar iets kleiner dan de oorspronkelijke tuin. Daarom was er een zijtuintje aangelegd, waar de bijenkorven van hortulans Cluyt stonden, met dat fraaie opschrift "Godt voet alle creatvren". Vooral die v in de plaats van de u, daar houd ik van.'

De Clusiushof in 200, foto Peter van Zonneveld

Wanneer kwam je daar voor het eerst?
Mogelijk ben ik er als kind al met mijn vader geweest. Die nam me vaak mee naar de Hortus zelf. Maar echt ontdekt heb ik de Clusiushof op 27 januari 1969, met Boudewijn Büch en Lex Raat. Dat weet ik nog precies omdat we er de volgende dag gedichten over gingen schrijven. En Boudewijn heeft zelfs een tekening gemaakt. Omdat het winter was, had men het borstbeeld van Clusius naar binnen gehaald. Vandaar die lege sokkel op zijn tekening, met het bijschrift: 'Ik sta op stal'. Rechts zie je de bijenkorven met hun opschrift. Daarnaast een weelderige vrouwenfiguur. Dat was onze vriendin Marie-José, die door Boudewijn als naar het leven is weergegeven.'

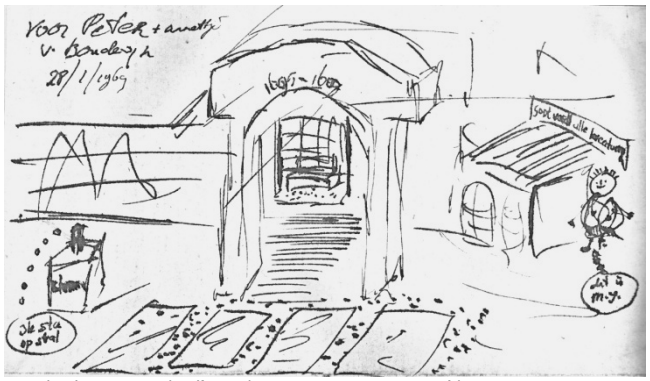
De tekening van Boudewijn Buch voor Peter van Zonneveld

Zijn die gedichten er nog?
Jazeker. Boudewijn schreef een merkwaardig vers, dat geheel bezijden de historische waarheid is. Zo noemt hij mijn toenmalige vriendin Annette, zijn geliefde Marianne, en Sjaak (Jacques van Alphen). Maar die waren er toen niet bij. En Lex, die hier afwezig is, juist wel. Hij vervaardigde dit vers op 28 januari, op mijn studentenkamer te Amsterdam. Hier is het:

bezoek aan de clusiushof
peter en annette
in de kruidentuin
onder het poortje
bijenkorf
met marianne
en sjaak

aan die man vragen of het mag
het mag zo wel
tussen de kruidenvakjes
peter eerst
dan boudewijn
roosmarijn
lieve thijm

de poort dicht
op het draaibruggetje spelen
door het ruime consciëntiestraatje
naar lex

die was er niet

Tot zover het gedicht. Dat draaibruggetje was de brug waarmee je van de Hortus naar de Clusiushof kon gaan.'

Van links naar rechts Jacques van Alphen, Peter van Zonneveld, Boudewijn Buch, voor de deur van de Clusius tuin. foto collectie Peter van Zonneveld

Kwam je er later nog vaak?

'We gingen er elk jaar op 27 januari heen, om de Feestdag van de Heilige Hortus te vieren. Er kwam zelf een Gedenkboek, waar die verzen en die tekening in staan. In 1970 was Jacques van Alphen er ook bij. Toen kwamen we bij de Clusiushof echter wel voor een gesloten deur. Daar is een foto van. Merkwaardig dat het zo lang geleden is. En nu is de deur ook weer dicht. Voor altijd. Ik heb er op 27 januari 2009, op de dag af veertig jaar na het eerste bezoek, nog een paar foto's gemaakt. Ook de teloorgang van de oude tuin, het verplaatsen van de planten naar hun nieuwe bestemming, heb ik vastgelegd.

Je hebt er ook een sonnet over geschreven

'Dat was een paar jaar eerder. Toen wist ik nog niet dat de Clusiushof verplaatst ging worden. De strofen van het sonnet zijn als het ware de rechthoekige plantenbedden. De laatste twee gaan over het zijtuintje. Dat begrijpt nu niemand meer – tenzij je het erbij zegt. Het gedicht is bedoeld als een hommage aan de eerste directeur, Clusius, en zijn hortulanus, Cluyt. De laatste heeft zelfs een boekje over de bijenteelt geschreven, in dialoogvorm, waarin ook Clusius sprekend wordt ingevoerd. We weten precies welke planten er toen groeiden. Vandaar dat ik een aantal namen kon noemen:

Hortus Clusianus

Hier is de wereld nog zoals zij wezen moet:
in perken, strak omlijnd als strofen, alle planten,
aardappel en tomaat, roos, tulp en aanverwanten
nuttig en aangenaam. Dat hoort. Zo is het goed.

Men zaait geen twijfel in het menselijk gemoed
en orde moet er zijn. Clusius weet van wanten,
omheint het hele plantenrijk, groepeert de varianten
en weet dat God zijn schepping steeds behoedt.

Terzijde, waar de keizerskroon in volle glorie bloeit,
het koninkrijk van Cluyt, de vorst van wat er groeit.
Hier houdt de hortulanus bijen in zijn vrije uren.

Hoe graag bespreekt hij dit met Clusius, die geboeid
is, net als hij, door 't bijenvolk dat onvermoeid
en nijver honing gaart. Ja, Godt voet alle creatvren.

De oude Clusiushof bestaat niet meer. Boudewijn Büch is nu tien jaar dood. Foto's, versjes, tekeningen en herinneringen, dat is wat ons rest.' ◄

Projectontwikkeling

PARKEERGARAGE GARENMARKT door Jan Pieters

Besluit - De gemeenteraad heeft op 23 mei besloten om verder te gaan met de aanleg van de ondergrondse parkeergarage, zoals die in een zogenoemde voorkeursvariant is beschreven. Alleen het hoe en het wanneer staan daarmee nog niet vast. Precies hetzelfde geldt overigens voor de parkeergarage onder de Lammermarkt. Daarmee wordt het aantal parkeerplaatsen in Leiden met 1000 vergroot, waarvan 400 onder de Garenmarkt . Het is een opmerkelijk besluit, immers in de rapporten van Spark en Ecorys staat dat Leiden een kwalitatief parkeerprobleem heeft, maar dat er op zich voldoende parkeerruimte is. Het kwalitatieve probleem wordt veroorzaakt doordat de bestaande parkeerplaatsen moeilijk te vinden zijn, vaak nauw zijn zodat inparkeren lastig is. Als aan de kwaliteit van de bestaande parkeerplaatsen het nodige verbeterd wordt, dan is het probleem opgelost. Om die kwaliteitsverbetering mogelijk te maken zijn wel wat nieuwe plaatsen nodig, en de Garenmarkt en de Lammermarkt blijven dan wel een mooie locaties, maar er hoever er echt geen 1000 bij, en dus ook niet per se 400 onder de Garenmarkt. Het blijft een heel duur plan,

waarvan de kosten verhaald zullen worden op de gebruikers.

Voorkeursvariant - De Garenmarktgarage krijgt een flink oppervlak, zodat er bijna 200 auto's op elke van de twee ondergrondse verdiepingen kunnen staan. De wanden van de garage komen maar 5 meter uit de gevel van het Kruitschip, de 'meisjes HBS' en de gevels van de korte Raamsteeg. De ondergrondse garagewanden komen verder 10 meter uit de gevel van het Levendaal, omdat de gemeente denkt dat het gevaar voor schade aan de gebouwen op het Levendaal groter is dan op Garenmarkt en Raamsteeg.
De in- en uitrit is gepland midden in de Korevaarstraat. Dat laat aan weerszijden een nauwe doorgang open, net genoeg voor een bus.

Bouwput - Omdat de wanden zo dicht op de gevels komen, zal de bouwput aan de kant van 't Kruitschip en Raamsteeg ongeveer 3 ½ meter van de voordeur vandaan komen. Dat is een smal gangetje. Het levert een aantal problemen op: bij bevoorrading of verhuizen en dat gaat een jaar of twee, mogelijk langer duren. Maar er is nog iets, uit een ambtelijke nota (bijlage 6 bij de Raadstukken) is er geen eenvoudige manieren om te garanderen dat de brandweer, ambulance en politie bij de gebouwen kunnen als dat nodig is. Zijn er dan uitvoerbare, ingewikkelde manieren? Dat weten we niet. Die zijn niet verkend en opgeschreven. Dit valt onder de categorie 'Tom Poes verzin een List'. En als die niet-eenvoudige manieren er zouden zijn, dan weten we niet hoe duur die parkeergarage dan wel niet wordt. De rekening voor beide garages loopt nu al in de papieren.

Bereikbaarheid - Voor brandweer, ambulance en politie moet de omgeving tijdens de bouw bereikbaar blijven. Vast staat dat de bewoners niet in gevaar gebracht zullen worden. Als de toegankelijkheid voor de hulpdiensten niet kan worden gegarandeerd, mag er niet gebouwd gaan worden. Maar ja, wanneer kan iets niet worden gegarandeerd? Daar zitten subjectieve oordelen tussen, en daar kan vast een loopje mee genomen worden. Dat wordt een punt om erg alert op te zijn. De wijkvereniging heeft daarom aan de ambtelijke projectleiding gevraag om weer om de tafel te gaan zitten en ook dit punt eens goed door te spreken. Ook de bewoners van 't Kruitschip hebben om een voortzetting van het driemaandelijkse overleg gevraagd. Maar de projectleiding heeft laten weten daar nog geen behoefte aan te hebben. Laten we hopen dat die bezig is om een oplossing te vinden voor het probleem dat de voorkeursvariant van 400 plaatsen onder de Garenmarkt niet door kan gaan, zolang er geen uitvoerbare oplossing voor die bereikbaarheid is gevonden. En dat tegen aanvaardbare kosten. Wij zijn erg benieuwd wanneer we uitgenodigd worden om bij te praten.
De dreigende onbereikbaarheid was reden voor de wijkvereniging om in te spreken tijdens de Commissievergadering. Wij hebben er toen voor gepleit om niet onwrikbaar vast te houden aan die 400 plaatsen onder de Garenmarkt; immers overal 10 meter uit de gevelwand, lost alle problemen op en levert ook nog eens minder risico van bouwschade op. Maar nee, hoewel alle fracties in de gemeenteraad open en bloot toegaven dat het getal van 1000 niet gebaseerd is op resultaten van een deugdelijke kwantitatief onderzoek, blijft het heilig en onaantastbaar. Een reden voor die halsstarrigheid werd niet gegeven. Misschien is dat het collegeakkoord wel. Of nemen de raadsleden zelf dit plan allang niet meer serieus?

Bestemmingsplan - Verandering van het bestemmingsplan is de eerstvolgende stap naar de garage. Er gaat nu gewerkt worden aan het uitvoeringsbesluit, waarin zaken aan de orde komen als de plaats van de inrit en uitrit (midden in de Korevaarstraat), de plek van de zogenoemde 'stijgpunten', waar de mensen de garage kunnen verlaten, en de ventilatiekanalen kunnen komen. Daar worden jonge bomen geplant ter vervanging van de huidige die allemaal gekapt moeten worden, inclusief de grote kastanje.
Maar voordat dit besluit genomen kan worden moet het bestemmingsplan gewijzigd worden. In die procedure komen belangrijke omgevingsaspecten aan bod, zoals de te verwachten toeneming van de luchtvervuiling en de geluidhinder. Op dit front van de besluitvorming is het nog heel erg stil. Wel zou men er zich al van vergewist hebben dat het onwaarschijnlijk is dat de wettelijke limieten die daarvoor gelden, volgens modelberekeningen, niet overschreden zullen gaan worden en deze milieueffecten dus binnen de grenzen liggen van wat de omwonenden, moeten tolereren in het algemeen belang.

Inspraak - Gerjanne van der Loo –Wenink (Garenmarkt) bepleitte bij de inspraak vurig om nog eens goed na te denken over die ondergrondse parkeergarage: 'bezint eer gij begint' hield ze de raadsleden voor. 'Leg parkeervoorzieningen buiten het centrum aan. Is er wel een deugdelijke kwantitatieve onderbouwing? En als u de rapporten kent, waarom zet u dit plan dan toch door? De bouw van zo'n garage is veel te complex om er een prestigeobject van te maken. Er is een risico kans dat door de bouw huizen worden beschadigd, huizen die sommige eigenaren voor veel geld hebben opgeknapt, en het risico dat mensen bij nacht en ontij plotseling hun huis uit moeten vanwege instortingsgevaar. Het is niet bekend waaruit de fundering van de huizen aan het Levendaal precies bestaat, en toen alleen nog maar een boring voor bodemonderzoek werd gedaan, stond mijn huis al te schudden. Als er gebouwd wordt, kies dan in ieder geval voor boorpalen.'
Jan Pieters, sprak in namens de wijkvereniging. Behalve over de bereikbaarheid voor hulpdiensten tijdens de bouw en het feit dat er helmaal niet zoveel extra parkeerplaatsen nodig zijn, stelde hij dat de stad er veel meer aan had als de Garenmarkt een mooi plein aan het begin van de Breestraat zou worden dan een foeilelijke parkeerplaats zou blijven. Het bovengronds parkeren blijft immers ook na de bouw van de parkeergarage mogelijk. Maar tijdens het debat zei een van de raadsleden van een grote fractie dat het juist goed was als iedereen dat blik boven de grond kon zien: 'want een van de huidige problemen was immers dat vele Leidse parkeerplaatsen moeilijk te vinden zijn.' Ook zag hij niets in een fontein want dan kon je er geen evenementen meer houden. Dit raadslid is de afgelopen jaren vermoedelijk niet op de Beestenmarkt geweest. Niemand heeft hem tegengesproken. ◄

Historie

'TEN PROOYE VAN DE VOGELEN DES HEMELS'

door Bep Kastelijns

In de Hart van de Stadkrant van april 2012 schreef ik over het weeshuis van Leiden, waarin sommige van mijn voorouders Neuteboom als weeskind een tijd hebben doorgebracht. Ik ben, samen met mijn echtgenoot, al twintig jaar bezig de geschiedenis te schrijven van deze in Leiden zo bekende familie. Volgend jaar komt ons familieboek uit met veel verhalen waarin ook Leiden een rol speelt, hoewel de oudst bekende voorouders een weesjongen en weesmeisje uit Amersfoort waren. Hieronder een nieuw verhaal over mijn Leidse voorouders Neuteboom.

Weesmeisjes van het weeshuis aan de Hooglandse Kerkgracht rond 1900, foto beeldbank RAL

Gravensteen - We staan bij het Gravensteen in Leiden. Dit was de gevangenis en het tuchthuis, waar velen in vroeger eeuwen langer of korter opgesloten zaten. Ook leden van de familie Neuteboom: Elisabeth Arnoldus zat er korte tijd, om daarna weer vrij te komen, en haar zonen Hendrik, Johannes, Pieter en Willem. Maar dit verhaal gaat over een echtpaar, voorouders van Jansje Wetselaar, die trouwde met Hendrik Neuteboom, de vader van mijn overgrootvader.

Lees en huiver - Vonnis van 22 juli 1757, waarbij een zekere Cornelis Vinckesteyn, 'oudt omtrent 61 jaar' en warmoezenier (tuinder) te Leiden, opgehangen is wegens dieverijen die nu niet meer zo ernstig zouden worden bestraft. Hij stal groenten van andere tuinderijen en verkocht ze door, samen met zijn eigen geteelde groenten. Ook stal hij enige malen uit tuinhuizen buiten de wallen, blijkbaar buitenverblijfjes van welgestelde Leidenaars, en haalde daar flesjes bier en een andere keer twee flessen wijn en een stoffer en blik weg. Zijn vrouw en dochter Maartje hadden aan deze dieverijen meegedaan. Het vonnis luidt:
'Schepenen der Stad Leiden gehoort hebbende des crimineelen Eisch van Conclusie bij den Heer Mr. Johan van der Marck Aegidiusz, Hoofdofficier van de Stad Leiden gedaen ende genomen op ende ten lasten van Cornelis Vinckesteyn, door de wandeling genaamd Haagsche Kees, tegenwoordig zijn Heer Eischers gevange ende daar tegens gehoort zijn gevange eigen

confessie bij hem buiten pijn en banden van ijzer gedaan, voorts op alles gelet, dat in desen te considereeren stond ofte heeft mogen moveeren, doende regt in den name ende van wegens haar Edele Groot Mogende Heeren de Staten van Holland en West-Vriesland hebben gevange gecondemneert, gelijk hij gecondemneert word bij desen, omme geleid en gebragt te worden op het publicq schavot voor 't gravenstein alhier, alwaer men gewoon is de quaetdoenders te straffen, en aldaer door den Scherprechter aan een galge tusschen hemel en aarde gehangen en met den koorde gewurgt te worden, dat er de dood na volgt, dat wijders na verloop van twee uuren het doode lichaam als de begraafenisse onwaardig, zal worden gevoert na het galgenveld buyten deze Stadt en aldaer weder aan een galge gehangen , omme te zijn ten spiegel en afschrik van andere boosdoenders en ten prooye van de vogelen des hemels, condemneeren hem gevange eindelijk in de kosten en misen van Justitie, ter taxatie en moderatie van Haar Ed. Agtbn. Thimon van Schoonhoven, C. Tedingh van Berkhout.

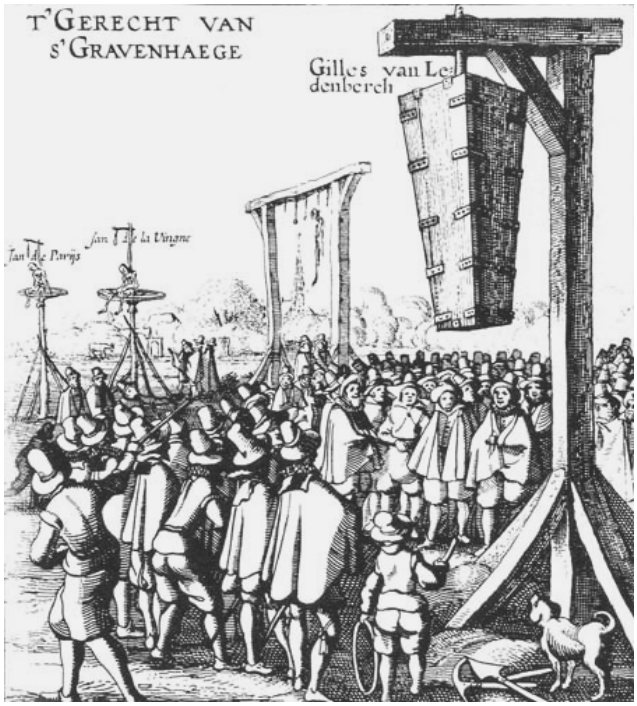

Diezelfde dag is zijn vrouw, Jobje Roosenburgh, veroordeeld tot dezelfde straf. Er staat letterlijk hetzelfde: ook zij is gelaten: 'ten prooye van de vogelen des hemels.' Zo is dit echtpaar dus na gevonnist te zijn op het Gerecht opgehangen, waarschijnlijk op dezelfde dag. Toen ze dood waren zijn ze door de Diefsteeg naar de Galgstraat gesleept en langs de Morsdijk naar het Galgeveld (bij Njord) om daar opnieuw te worden opgehangen. Samen hebben zij daar zeker nog een half jaar naast elkaar gehangen, en ten slotte werden ze daar onder de grond gestopt. Tegen de dochter Maartje Vinckesteyn was dezelfde straf geëist. Zij werd evenwel niet ter dood gebracht, maar op het schavot met een strop om de hals 'strengelijk gegeeseld' en gebrandmerkt, en kreeg vervolgens veertig jaar tuchthuis (bron: zie onder 1 en 2). Zo was de rechtspraak in die tijd.

Nu kijken we nog eens een keer extra naar het Gravensteen, terwijl we op het stille plein op het Gerecht staan. Toen Cornelis en Jobje werden opgehangen keken uit de ramen op de eerste verdieping van het oude huis aan de overkant misschien wel veel mensen die niets wilden missen van deze gebeurtenis. Indertijd deed men dat.

Reageren? E. Kastelijns, telefoon 020 2544982 e-mail bep@kastelijns.nl

Bronnen

1. Gemeentearchief Leiden, Criminele Vonnisboek toegangsnummer 0508, inv. 3 47.
2. Leids Jaarboekje 1964: Ds. H.C. Jelgersma, Het galgeveld van Leiden, bladzijde 33 tot 38.

In gesprek met...

PEPIJN VAN HAM, PRAESES COLLEGII MINERVA

Door Clariet Boeye

Vuurdoop - Tegenover mij zit Pepijn van Ham. Het is 19 september. Net vijf dagen is hij de nieuwe praeses collegii van Minerva. Ik heb hem uitgenodigd voor een gesprek. Ik wil het zo graag eens over iets anders hebben dan overlast, veroorzaakt door studenten zoals over de vraag wat een praeses collegii nu eigenlijk doet. Maar dat gaat niet helemaal lukken: zijn bestuursjaar begon al direct met een vuurdoop, een pittige oefening in crisismanagement. De Vuuravond (de avond waarop de overdracht van het oude naar het nieuwe bestuur plaatsvindt) was vreselijk uit de hand gelopen en was er brand in de grote zaal van de sociëteit ontstaan, door vuurwerk. Het gebouw moest door het bestuur ontruimd worden. Pepijn van Ham heeft zijn eerste toespraak als praeses collegii buiten op het balkon gehouden, met een grote bel, om de aandacht op zich te

vestigen. Hij heeft alle aanwezigen gemaand zich rustig naar huis te begeven. Hij vertelt dit naar aanleiding van een opmerking van mij over het studentenrumoer op straat op die vrijdagavond, 14 september. Hij vreest dat dit incident nog wel een staartje zal hebben.*) Het bestuur heeft direct besloten de traditionele Vuuravond af te schaffen.
De overdracht wàs al uitgesteld door de week van rouw om het plotselinge overlijden van Robert Boonstra, lid van Minerva. Ook al een dramatische gebeurtenis.

Sociëteit Minerva in de Breestraat, foto website Minerva

Ondanks dit enerverende begin, dat hem toch een paar slapeloze nachten moeten hebben bezorgd, ziet Pepijn er nu ontspannen en rustig uit. Hij vertelt dat hij van het Stedelijk Gymnasium Haarlem komt, een geweldige school midden in de stad om de hoek bij de Grote Markt. Daar heeft hij met veel plezier in de medezeggenschapsraad gezeten. Hij heeft de afgelopen jaren zelfs gekeken of er een vacature was om er les te kunnen geven, in bijvoorbeeld maatschappijleer.
Hij heeft voor Leiden gekozen, omdat het een mooie, oude, en kleine studentenstad is. Hij is nu vierdejaars en studeert fiscaal recht. Er zijn ongeveer 90 studenten fiscaal recht, dus die kennen elkaar goed. Pepijn heeft vooral belangstelling voor de juridische aspecten van het fiscale recht, je zult hem later niet tegenkomen op een belastingkantoor. Maar nu gaat hij zich een jaar inzetten voor Minerva. Hij vertelt dat er in april j.l. een bepaling in de wet is opgenomen, waardoor studenten een jaar een bestuursfunctie kunnen vervullen zonder een studieboete op te lopen en zonder collegegeld te betalen. Je moet je dan voor een jaar uitschrijven.

Taken Wat zijn zoal de bezigheden van een praeses? Om te beginnen heb je als voorzitter de verantwoordelijkheid voor het goed functioneren van een bestuur dat bestaat uit elf leden, 6 jongens en 5 meisjes. Sinds 1994 zijn het collegium met vijf leden en de commissie met zes leden samengevoegd tot één bestuur, dat verantwoordelijk is voor het dagelijks bestuur. De vereniging bestaat uit zo'n 1600 leden. Dit jaar zijn er 325 nieuwe leden aangekomen. Een hele klus dus om zo'n grote vereniging, eigenlijk een heel bedrijf, draaiende te houden met alle dagelijkse huishoudelijke zaken die geregeld moeten worden. Om te beginnen moet het gebouw worden onderhouden. Dan heeft het ook nog een horecafunctie. Op maandag en woensdag komen er bijvoorbeeld altijd zo'n 400 mensen eten. Daarnaast zijn er de wekelijkse borrelavonden, de groentijd van twee weken, inauguraties, de jaarclubvormings-avonden, de traditionele feesten en de reünistenbijeenkomsten in november en januari, om maar wat te noemen. Ook levert Minerva altijd een bijdrage aan de viering van 3 oktober. Traditiegetrouw zit de vorige praeses in het bestuur van de 3 October Vereeniging, nu is dat Guido van Rooy.
Het besturen van Minerva is dan ook voor alle leden van het bestuur een dag- en avondtaak van gemiddeld 80 uur per week. De avondtaak bestaat uit aanwezig zijn, vragen beantwoorden en orde houden. De werkdag begint gewoonlijk om 10.30 uur en kan wel tot 2- 3 uur 's nachts duren. Elke dag komt er een bestuurslid al om 8 uur naar de sociëteit, tegelijk met het vaste personeel. Ze wisselen elkaar daarin af. Zaterdag en zondag is de sociëteit gesloten.

Verantwoordelijkheden - Minerva houdt al lang rekening met de huidige studie-eisen bij de planning van de groentijd en de jaarclubvorming. De borrels duren tijdens de jaarclubvorming tot tien uur 's avonds. Er wordt ook nagedacht over stimulerende studie-maatregelen. Zo heeft Minerva ervoor gezorgd, dat er voor eerstejaars gratis repetitoren beschikbaar zijn in de bibliotheek. Pepijn is als praeses ook verantwoordelijk voor de externe contacten. Daarin wordt hij bijgestaan door de assessor secundus, Annelijn van Wees. Er is ook regelmatig contact met de wijkagent, Willem van Vliet. Een maand van te voren stuurt hij de activiteiten-agenda voor de volgende maand aan Van Vliet op. Die beoordeelt op grond daarvan of er door de politie extra maatregelen genomen moeten worden of niet.
Verder is er nauw contact met de universiteit. Doel daarvan is intellectuele verbreding. Op mijn vraag wat dat inhoudt, vertelt Pepijn enthousiast over een aantal

projecten die door de vereniging geïnitieerd zijn. Om te beginnen het Minerva Scholarship Fund. Het fonds verleent studiebeurzen aan studenten voor een wetenschappelijke stage in het buitenland. Alle studenten kunnen zo'n beurs aanvragen, ook niet-Minerva leden. Er zijn inmiddels zo'n 30 beurzen verstrekt. In juni van dit jaar heeft op Minerva het eerste fundraising diner plaatsgevonden. Tijdens dat diner heeft Annemijn Algra, student medicijnen, met een beurs voor de universiteit van Oxford, een presentatie gegeven over haar onderzoek naar de preventieve werking van aspirine bij kanker. Dat heeft geleid tot een artikel in het medisch tijdschrift The Lancet en een nieuwsitem op de BBC. Dat is toch bijzonder.

Minervahuizen - Het tweede project dat Pepijn noemt is een project om duurzaamheid te bevorderen: met SLS Wonen heeft de Commissie Groen Minerva een afspraak gemaakt om in ongeveer 8 van de 30 SLS-Minervahuizen slimme meters te plaatsen. Daaraan is een wedstrijd verbonden welk huis het lukt het minste energie te gebruiken. Het project heet GroeneGenen.
Zo komen we op het onderwerp Minervahuizen. Er zijn er ongeveer 110. Zo'n 30 huizen worden beheerd door SLS Wonen, een klein aantal zijn in het bezit van een Minerva Stichting. Minerva is een gemengde vereniging, maar de huizen zijn dat over het algemeen niet. Pepijn vraagt mij hoe ik het als reünist vind dat de vroegere VVSL is opgegaan in Minerva. Ik zeg dat ik de indruk krijg dat de meisjes zich erg aanpassen aan het schreeuwerige gedrag van de jongens en dat ik dat betreur. Het verbaast mij ook hoe sterk de cultuur is geworden van studentenhuizen.

Afspraken - Van de studentenhuizen is het kleine maar toch helaas onvermijdelijke stap naar overlast, veroorzaakt door studenten. Ik zeg dat ik vind dat studenten rekening moeten houden met omwonenden en geen muziekboxen op straat moeten zetten, niet als ze een feestje geven en ook niet op mooie zomeravonden, als ze op straat zitten te borrelen. Pepijn vertelt dat onlangs een huis het predicaat van Minervahuis ontnomen is, vanwege aanhoudende overlast. Zo, het is dus toch mogelijk sancties op te leggen aan notoire huizen? Daar kijk ik van op, want dat heb ik nog niet eerder gehoord. Eerdere besturen hebben altijd gezegd dat ze buiten de sociëteit geen verantwoordelijk konden dragen voor gedrag van Minerva leden. Op mijn vraag wat deze sanctie inhoudt, antwoordt Pepijn, dat dit huis orde op zaken heeft moeten stellen, op straffe van uitsluiting van deelname aan de kennismakingstijd. Dat wordt gezien als een zeer zware sanctie, maar uiteindelijk had dit huis nog voor de kennismakingstijd de zaakjes weer op orde.
Maar nu genoeg hierover. De vorige praeses, Guido van Rooy, heeft in juni van dit jaar nieuwe afspraken gemaakt in een overleg met het bestuur van de wijkvereniging en een vertegenwoordiger van de bewoners van de Pieterskerkgracht. Pepijn was ook aanwezig bij die bijeenkomst en heeft de afspraken voor het nieuwe bestuursjaar overgenomen. Hij zal zich ervoor inzetten de afspraken na te komen en benadrukt hoe belangrijk hij het vindt dat bewoners en studenten met elkaar blijven praten, en luisteren. Daar ben ik het van harte mee eens.

*) Naschrift: De dag na dit gesprek is de sociëteit op last van de burgemeester twee weken gesloten vanwege het incident op de Vuuravond. ◄

Dieren in de wijk

BOSUIL IN DE HERENSTEEG

De bosuil in de Herensteeg, foto Eldert Frank

Eldert Frank fotografeerde vorig jaar een bosuil in zijn tuin in de Herensteeg. Dit jaar heeft hij de uil daar opnieuw gezien en er deze foto van genomen. Onze huisbioloog Jacques van Alphen vertelde desgevraagd dat het om een bosuil gaat. Bosuilen broeden in natuurlijke holten van bomen. De gefotografeerde uil is waarschijnlijk uit de Hortus naar de Herensteeg verhuisd, omdat er in de Hortus nauwelijks nog zulke

natuurlijke boomholten zijn. De nestkasten die Jacques er in het verleden onder meer voor uilen heeft opgehangen zijn helaas ook weg. (MP) ◄

Dieren in de wijk

DE TURKSE TORTEL door Jacques van Alphen

Turkse tortel, foto Wikimedia Commons

Expansiedrift - Te oordelen naar de geveltuintjes in de Leidse binnenstad, lijden de bewoners van Leiden aan een groot heimwee naar mediterrane oorden. Staan er geen zieltogende olijfboompjes of vijgen in potten, of laurierstruiken waaraan de vorstschade van afgelopen winter nog goed is te zien, dan hangen er wel ongesnoeide druivenranken aan de gevel of sliertige lavendel- en rozemarijnplanten over de stoep. Het is die planten aan te zien dat ze in ons klimaat niet zo goed gedijen als in het zuiden. In contrast daarmee blijken warmbloedige dieren soms minder problemen te hebben met de overgang van een mediterraan of zelf subtropisch klimaat naar onze koele vochtige omgeving. De Turkse tortel is daar bij uitstek een voorbeeld van. Deze saaie beige-bruine vogels met zwarte band in de hals kwamen in de 19de eeuw alleen in Azië voor, waar ze van Zuid China tot in India en Turkije gevonden werden. Er is één waarneming van 1838 uit Bulgarije, maar pas in de 20ste eeuw koloniseerde de vogels de Balkan. Na 1920 begon de kolonisatie van Europa pas echt: Turkse tortels arriveerden in 1945 in Duitsland, in 1948 in Nederland , in 1952 in Frankrijk, in 1953 in Engeland. In 1970 werd ook een groot deel van Scandinavië en in de tachtiger jaren het Iberisch schiereiland gekoloniseerd. Intussen breidden ze ook hun areaal uit in oostelijke richting. De soort heeft intussen Japan bereikt. In 1974 ontsnapten enkele Turkse tortels bij een vogelliefhebber op de Bahama-eilanden. In 1982 bereikte hun nageslacht Florida en vandaar begon de snelle kolonisatie van Noord Amerika.

De Turkse tortel komt nu voor van de oost- tot aan de westkust en heeft zich recent in Californië en, zelfs, in Alaska gevestigd. Van meer dan 40 Turkse tortels is bekend dat zij IJsland hebben bereikt, maar die migranten zijn er niet in geslaagd om zich blijvend te vestigen. Daarmee is IJsland het enige Europese land zonder Turkse tortels.

Broedseizoen? - Niemand weet precies waarom deze duiven aan het begin van de 20ste eeuw in eens bezield raakten met een enorme expansiedrift. De Turkse tortel is een standvogel. De oude vogels zijn zeer plaatstrouw. De jonge vogels moeten een territorium vinden en verplaatsen zich over afstanden tot 300 kilometer. Deze avontuurlijke jongelingen die hun geboorteoord verlaten om elders hun geluk te beproeven hebben, hier en daar geholpen door de mens, de enorme expansie van het areaal van de soort mogelijk gemaakt. Maar het is onbekend waarom die expansie pas in de 20ste eeuw begon.
We weten wel waarom hun populaties zo snel kunnen groeien. Zoals alle duiven leggen ze maar 2 eieren per broedsel, maar ze hebben geen specifiek broedseizoen. Bij de meeste vogels is het langer worden van de dagen in het voorjaar het signaal om met het broedseizoen te beginnen , maar niet bij de Turkse tortel, die onafhankelijk is van de daglengte. Als er maar voldoende eten is, dan broeden ze zelfs midden in de winter. Als het voedselaanbod constant hoog is kunnen ze wel 6 keer per jaar broeden. Een tweede reden voor hun succes is dat ze zich min of meer onafhankelijk maken van klimaat en seizoenen door hun voedsel vrijwel uitsluitend door de mens te laten verzorgen. De kans om een Turkse tortel ergens in de vrije natuur bezig te zien zelf zijn kostje bij elkaar te scharrelen is vrijwel nihil. Ze hangen in grote groepen rond bij plekken waar graanoverslag plaatsvindt, scharrelen op

boerenerven, waar ze met het vee en de kippen proberen mee te eten en in parken en stadstuintjes waar ze gevoerd worden.

Eetgewoonte - Zangvogels verwijderen van ieder gevonden zaadje eerst de schil, en dat kost tijd. Turkse tortels en andere duiven slikken zaden onbewerkt door. Ze kunnen daarom in rap tempo hun krop vullen, waarin de opgepikte zaden tijdelijk kunnen worden opgeslagen en voorgeweekt. De verwerking van het voedsel gebeurt in de spiermaag waar de zaden met behulp van opgepikte steentjes worden vermalen. Dat geeft ze een groot voordeel in de concurrentie met zangvogels op voedertafels en is een van de eigenschappen die bijgedragen heeft aan hun succes

Nesten Hoewel ze soms hun nest maken op richels van gebouwen of op balkons, nestelen ze het liefst in bomen en de grootste dichtheden vind je daarom in groene buitenwijken van de steden. In de Leidse binnenstad vormen de Hortus en omgeving, het van der Werfpark en het Plantsoen de belangrijkste broedgebieden voor de Turkse tortel. Ze leven in paren en zijn territoriaal. Het paar dat bij U op de voedertafel komt eten verdedigt die voedselbron tegen soortgenoten die een graantje mee willen pikken. Het monotone gekoer van de Turkse tortel wordt tot vervelens toe herhaald, om vrouwtjes aan te lokken en andere Turkse tortels te waarschuwen dat ze niet moeten proberen in zijn territorium binnen te dringen. Het is een van de vertrouwde vogelgeluiden in de binnenstad en het is nu moeilijk voorstelbaar dat ze er 50 jaar geleden nog niet waren. Niemand denkt dan ook nog aan India, Turkije of de Balkan bij het horen van een Turkse tortel en dus helpen ze niet om het heimwee van de Leidenaar naar mediterrane oorden te verzachten. ◄

Kunst

GEDICHT OP DE MUUR door Carla van der Poel

Parijs Wat heeft Leiden gemeen met Parijs, of liever wat heeft De Pieters- en Academiewijk gemeen met het 6de arrondissement in Parijs? Ze hebben beide muurgedichten die zijn aangebracht door de Stichting Tegenbeeld. Nou ja, Parijs heeft er sinds kort een en in onze wijk zijn er inmiddels talloze gedichten. In heel Leiden zijn er totaal 101!
Gedichten op de muur zijn in Leiden de gewoonste zaak van de wereld. Het project debuteerde in 1992 in onze wijk op de hoek van de Nieuwsteeg en de Kloksteeg, op het pand Templum Salomonis, met een gedicht van Maria Tsvetajeva. In Parijs echter geldt het als een nouveauté. Daar is in april bij een muur op de Place St. Sulpice het gedicht Le Bateau Ivre aangebracht van Arthur Rimbaud. Dit betekende zo'n anderhalve maand werk om de honderd regels op de muur te krijgen. Uit de losse pols nog wel. Het was juist daar, omdat Rimbaud op die plek zijn befaamde gedicht aan zijn vrienden heeft voorgedragen. Het is daarmee op de ideale plek.

En de Parijzenaars waren vanaf het begin enthousiast. Al sinds het moment dat de eerste zinnen op de muur stonden, begonnen zij spontaan te klappen, "Merci", te roepen of het hele gedicht te declameren. Er waren mensen die er wekelijks voor terugkwamen om de vorderingen te volgen. Toen het medio juni door de burgemeester van het arrondissement werd onthuld, wijdde zelfs Le Figaro er een stuk aan. Een reden om het onze wijkkrant te vermelden. Dus als u in Parijs bent, gaat u even een kijkje nemen bij het buitenlands vervolg op dit project. ◄

Jan Willem Bruins aan het werk in Parijs, foto Arno de Bruin

In gesprek met...

RAPENBURGBEWONER GUIDO PERSIJN
door Charlotte Boschma

Op 4 oktober 1964 kwam hij als student in Leiden aan en hij is er niet meer weggegaan. Hij woont nu, samen met zijn vrouw Renée en drie poezen aan het Rapenburg. Toeristen voor de deur maken foto's van de bloeiende vuurdoorn en de slapende kat in het raam. Binnen is het huis een doolhof van gangetjes en kamers, vol boeken, prenten, kunstvoorwerpen en schilderijen van zijn vrouw Renée.

Guido Persijn, foto Charlotte Boschma

Jeugd in Koewacht - Guido Persijn is geboren in het Belgische Temse (Oost-Vlaanderen) en opgegroeid in Koewacht, precies op de grens met België. Zijn grootvader, Theofiel Persijn, geboren in 1856, had goede zaken gedaan, pensioneerde op z'n dertigste en trouwde op z'n zestigste in 1916. Hij liet twee huizen bouwen in Koewacht, een voor zijn eigen gezin en een voor zijn ongetrouwde zussen, Pharailde en Emilie. Daar groeide Guido op en ging hij naar de lagere school. De middelbare school deed hij in Hulst. Dat betekende iedere dag door weer en wind naar school fietsen, 12 kilometer heen en 12 kilometer terug. 'Maar ik was dan "Woutje Wagtmans" en mijn vriendje "Wim van Est", dat scheelde'. (Wout Wagtmans en Wim van Est waren bekende Nederlandse wielrenners destijds).
Toen hij 18 was twijfelde hij of hij geschiedenis, Nederlands of geneeskunde zou gaan studeren. In Zeeuws Vlaanderen was men op België gericht, Walcheren en Beveland waren 'zij van den overkant'. Het lag voor de hand dat hij naar Gent zou gaan, wat zijn ouders het liefst wilden, maar hij dacht: dat is me te dicht bij huis, voor je het weet zit je moeder elke week bij je. En Leiden had wel wat, met al die geschiedenis. Het werd geneeskunde, en het werd Leiden.

Studententijd - Zijn studententijd was erg leuk. Hij woonde in het legendarische oude Diaconessenhuis aan de Witte Singel: 'Ik zat aan de voorkant met uitzicht over de Hortus, in de oude kraamkamer, een vriendje van me woonde in de oude linnenkamer. De afdelingen hadden nummers, wij hadden Afdeling E. Je had ook afdeling X, de oude lijkenkelder oftewel mortuarium, daar hadden we de bar van gemaakt. Ik ben nog een tijdje uit het Diaconessenhuis gezet omdat ik te wild was. Ik was een druk mannetje, dan kwamen we uit Afdeling X en dan maakten we grappen en grollen. Op een gegeven moment is het Diaconessenhuis afgebroken. Ik ben er als laatste uitgegaan. Daarna heb ik bij broeder de Wind boven de portier voor het oude poortgebouw van het AZL (nu LUMC) gewoond. Daarna ben ik naar de Middelstegracht gegaan'.

Rapenburg - Guido woont nu op Rapenburg 85. Het bijzondere van zijn huis is dat er al mensen in woonden toen hij er kwam en dat een van hen er nog woont: 'Het huis was van mevrouw Donk, apotheker in de Doezastraat. Het werd gehuurd door mevrouw Petit, die er met haar zoon woonde. Een studiegenoot met zijn vrouw en drie kinderen waren onderhuurder. Na zijn artsexamen konden mijn vrouw en ik het huren. De oude mevrouw Petit en haar zoon woonden boven. Toen de eigenaresse van het huis stierf wilde mevrouw Petit het niet kopen omdat zij zichzelf met haar 67 jaar te oud vond. Toen hebben wij het gekocht. Mevrouw Petit en haar zoon mochten er blijven wonen. Zij is uiteindelijk 97 jaar geworden, de laatste jaren zat ze in een verzorgingstehuis. De zoon woont nog steeds bij ons in huis'.
'Het is heerlijk wonen in Leiden', zegt hij, zij het dat hij last heeft van het geschreeuw en lawaai 's nachts op straat en vooral de vernielingen van de 'wilde mannetjes' van nu, zoals bloembakken en verkeersborden in het water gooien. 'Tijdens de El Cid weken kwam ik een keer thuis, rond half elf, staat er een vent tegen de voordeur aan te plassen. Ik zei wat krijgen we nou, en hij wilde me gaan slaan. In Zeeuws Vlaanderen hadden we een spelletje, plassen in de weilanden. Daar zat om de weilanden schrikdraad, als je er tussendoor plaste, dan zakte aan het eind van de plas de straal en kon je

een enorme opdonder krijgen. Ik heb wel eens gedacht, ze zouden hier schrikdraad moeten aanbrengen, dan doen ze het eens en nooit weer'.
Toch is hij heel enthousiast betrokken bij de stad, zo is hij jarenlang bestuurslid geweest bij de 3 October Vereeniging als voorzitter van de evenementen-commissie en nu commissaris Haring en Wittebrood. Zijn vrouw is al meer dan twintig jaar 'tonnière'. Op 3 oktober deelt zij haring uit en hij wittebrood. Ook is hij is al jaren actief bij genootschappen en verenigingen zoals Sociëteit Amicitia en de Orde van den Prince. En dat naast een veeleisende baan.

Eurotransplant - Guido wilde oorspronkelijk huisarts worden, maar kreeg uiteindelijk een heel andere loopbaan. Toen hij nog studeerde werd hem gevraagd om student-assistent te worden bij professor Van Rood van de Bloedbank, bij de net opgezette stichting Eurotransplant. Het ging toen alleen nog om niertransplantaties. Af en toe werd er een donor gemeld, dan was er bloed nodig en moesten testen gedaan worden om de donor aan de best passende ontvangers te koppelen.
De problematiek van de transplantatie interesseerde hem. Waarom slaat bij de ene patiënt de nier wel aan en wordt hij bij de ander afgestoten?
Tijdens zijn militaire dienst werd hij bij de Bloedbank gestationeerd om onderzoek te doen, en later schreef hij zijn proefschrift over HLA-matching en bloedtransfusies. HLA-matching betekent het overeenkomen van weefseltypering. Bij transplantaties moeten bloedgroepen gelijk zijn, maar het is ook belangrijk dat de weefseltypes van donor en ontvanger zoveel mogelijk overeenstemmen. Naar deze weefseltyperingen heeft hij veel onderzoek gedaan en hij kan er prachtig over vertellen.
Midden jaren zeventig kreeg Guido een vaste aanstelling bij Eurotransplant en hij werd uiteindelijk medisch directeur. Hij deed onderzoek en publiceerde veel. Er kwamen andere vormen van transplantatie zoals van het hart, lever, en later ook dunne darm en pancreas.

Pensioen - 'Ik heb nog een nul-aanstelling bij de afdeling Nierziekten. Dat betekent dat ik niet betaald word maar gratis mag parkeren. Heel handig, want ik kom altijd met de fiets'. Hij geeft nog colleges, en lezingen in het buitenland. Dit jaar gaat hij nog naar Wenen en naar Roemenië.
Hij schrijft ook over de geschiedenis van zijn vakgebied. Bijvoorbeeld over Alexis Carrel, de arts die de techniek ontwikkelde om bloedvaten aan elkaar te zetten en daar honderd jaar geleden, in 1912, de Nobelprijs voor kreeg. Ook gaat hij een boek schrijven over 50 jaar Eurotransplant. En hij doet onderzoek naar heel andere onderwerpen die hem grijpen: zo las hij in het boek van Alfons Siebelt over Leiden in de Tweede Wereldoorlog dat op 28 juli 1943 op het Rapenburg 85 vier joodse onderduikers zijn opgepakt. Nu wil hij uitzoeken hoe dat zat en wie dat waren en of er nog nabestaanden of nakomelingen leven.
Zijn verhalen illustreert hij met boeken en oude foto's van Koewacht. Vrolijk laat hij een roman over de familie Persijn zien. De naam Persijn komt zelfs voor in De Gijsbrecht van Aemstel van Vondel: 'Admiraal Persijn, Heer van Waterland, den groten rover'. Deze voorvader had blijkbaar een kasteel ingepikt van Floris de Vijfde.
Hij is kortom nog altijd een 'druk mannetje' en overweegt zelfs om geschiedenis te gaan studeren. De tijd gaat snel, dat is bekend en zo verloopt het wellicht wat langzamer, zal zijn gedachte zijn. ◄

Kunst

VRIJHEID VAN MENINGSUITING? door Clariet Boeye

Rembrandtgedenkplaat - Op Gerecht 5, grenzend aan de Muskadelsteeg, is een gedenkplaat bevestigd met de volgende tekst: 'Hier woonde en werkte Rembrandt van Rhijn 1622-1624'. Tanneke Schoonheim haalt deze tekst trouwhartig aan in de aflevering over de Muskadelsteeg van haar overigens interessante rubriek 'Langs Leidse stegen' in het Leidsch Dagblad (24 april 2012).
Niet veel later kwam daar een reactie op van Ingrid Moerman, ook in het Leidsch Dagblad (5 mei 2012). Zij schrijft dat Rembrandt hier nooit gewoond heeft. Zij memoreert dat Ernst van de Wetering, Rembrandt kenner bij uitstek, en Maarten Wurfbain, oud-directeur van de Lakenhal, jaren geleden een onderzoek hebben gedaan in een pand aan de Muskadelsteeg, zeer waarschijnlijk Gerecht 5. Zij vroegen zich af, of Rembrandt daar met zijn leermeester Jan Lievens een gemeenschappelijk atelier heeft gehad, op grond van het

schilderij De schilder in zijn atelier, nu in Boston. Hun conclusie was dat de ruimte daarvoor te klein was. Bovendien was hen uit een volkstelling van 1622 gebleken dat daar toen een zekere Trijntje Harmsendr. woonde met haar gezin. Zij was geen familie van Rembrandt.
Die gedenkplaat is dus misplaatst. Cultuurhistoricus en oud-conservator van het Stedelijk Museum de Lakenhal, Ingrid Moerman pleit er terecht voor dat de steen verwijderd zou moeten worden, het is misleiding. Er staan regelmatig groepen toeristen zich te vergapen voor het huis: hier heeft de Grote Meester gewoond! Soms nemen ze ook foto's van elkaar, met de gedenkplaat als achtergrond. De rondleiders van het Gilde Leiden zijn inmiddels op de hoogte gebracht.

Spijker - Ik heb die steen nooit echt goed bekeken, ben er altijd gewoon achteloos aan voorbij gefietst. Maar dit alles maakt me nieuwsgierig. Op een mooie dag ga ik kijken. Het is inderdaad een gloednieuwe, eenvoudige grijze steen. De gegraveerde tekst is opgevuld met witte verf. Rechtsonder is een spijker afgebeeld. Wat een rare toevoeging, wat doet die spijker daar? Midden boven zou logischer zijn, als het tenminste de indruk moet geven achteloos tegen de muur gespijkerd te zijn. Wie heeft die steen daar geplaatst en waarom? Het is een jongens-studentenhuis. Ik bel aan en vraag aan de jongen die opendoet wanneer en waarom die steen daar geplaatst is. Hij weet van niets en roept er een andere jongen bij. Die weet ook van niets. Rembrandt héέft hier niet gewoond, zeg ik. Dàt weten ze. Is het een studentengrap? vraag ik. Ze grijnzen. Of heeft de eigenaar die steen geplaatst? Zou kunnen, zeggen zij, maar die is er nu niet. Ik laat een briefje achter aan de eigenaar met het verzoek mij te informeren over de gedenkplaat. Tot nu toe heb ik nog niets gehoord. Ik ben benieuwd.

Vrijheid van meningsuiting - Op de vraag van Ingrid Moerman aan de burgemeester of men zomaar een historisch onjuiste tekst op een gevelsteen mag aanbrengen antwoordde hij dat iedereen recht heeft op vrije meningsuiting. Tja. ◄

Dieren in de wijk

WILDE EENDEN door Clariet Boeye

Een eend in de gracht! U kijkt ervan op dat ik daarvan opkijk. Want wat is er nou gewoner dan een eend in het water? Maar je ziet er nooit een in het Rapenburg zwemmen. Je ziet zwanen, meerkoeten en futen, maar een eend? Nooit. Ze houden niet van die steile, hoge stenen walmuren, ze willen op zacht glooiende grasoevers kunnen klimmen. Dat ga ik aan mijn buurvrouw, een groot eendenliefhebster, vertellen. Tot mijn verrassing zegt ze, dat het vast één van haar eenden is. Dit is haar verhaal.

Paradijs - 'Al jaren strijkt er in januari 's ochtends een paartje wilde eenden neer in onze tuin. Ze gaan dan tussen de kippen staan, bij wijze van spreken met vork en mes en een slabbetje om, te wachten op het voer. Het is beter om wilde eenden niet te voeren, behalve als het lang vriest, maar ja, ze komen gewoon. Ik gooi dan een handvol graan op het gras. In de perenboom zitten ook zo'n twaalf tortels te wachten. De poezen lopen er gewoon doorheen, de kippen en de eenden trekken zich daar niets van aan. Het is net de Hof van Eden. De eenden blijven komen tot het broedseizoen. Dan komt er nog maar één van het stel, óf het mannetje óf het vrouwtje. En soms komt het mannetje met een stel vrienden. Dan ineens zie je ze helemaal niet meer.'

Eendenkuikens - 'Dit jaar hoorde ik ineens een fijn gepiep in de tuin, maar ik kon niets vinden. Plotseling kwam de vrouwtjeseend onder het struikgewas tevoorschijn, met dertien pluizige kuikentjes in een rij achter haar aan. Ze had genesteld in onze tuin. Ze was helemaal aan de kippen, de poezen en ons gewend, maar nu, met haar kuikens! Als er een poes, een kip, of een van ons bij haar in de buurt kwam begon ze te sissen en met haar vleugels te slaan als een wilde furie. De poezen waren doodsbang van haar en liepen met een grote boog om haar heen, dat was prachtig om te zien. Omdat we haar heel voorzichtig benaderden begon ze zich langzaam maar zeker veilig te voelen en konden we weer in haar buurt komen. Ik had het vogelasiel gebeld om te vragen hoe ik het moest aanpakken met het voeren. Die zeiden dat de moeder haar kuikens leert voedsel zoeken. De eerste twee tot drie weken aten ze niet mee van het graan, later kwamen ze ook. Maar je zag ze ook naar vliegjes happen en op zoek gaan naar torretjes en zo. Soms zag je de geraniums hele golfbewegingen maken, dan zochten ze onder de bladeren naar insecten. Maar we zagen ook tot onze schrik dat er telkens een kuikentje verdween. Op een dag ontdekte ik dat een Vlaamse Gaai de geraniums indook, die was de boosdoener. Voortaan lette ik goed op en schoot ik schreeuwend en zwaaiend met mijn armen naar buiten, telkens als ik een Vlaamse Gaai zag. Uiteindelijk bleven er zeven kuikens over. Ze groeiden voorspoedig op. Het was een groot genoegen ze in een rij achter hun moeder aan in de vijver te zien badderen en zwemmen. Op warme dagen lagen ze lekker tegen elkaar aan te zonnen op het gras.'

Leerschool - 'De opvoeding van de moedereend hield ook in dat ze af en toe wegvloog en de kuikens alleen liet. In het begin was ze even weg maar die periodes werden steeds langer, een zorgvuldig opgebouwde ontwenningskuur. Dat gaf aanvankelijk een enorme paniek: ze gingen luid piepen van angst in de steek te zijn gelaten. Ik ging dan een beetje kalmerend tegen ze praten. Langzamerhand begonnen ze er aan te wennen. Als afsluiting van de opvoeding kregen ze vlieglessen. Ineens zaten ze op het dak van de tuinschuur of in de perenboom.
Elke avond ga ik met de poezen een wandelingetje maken over het Pieterskerkplein. Op een avond, voordat ik de poort uitliep telde ik nog maar zes eenden. Ik maakte me er zorgen over, maar het was al vrij donker. Ineens hoorde ik in een boom op het plein een enorm ongewoon geritsel en boem! vlak voor mijn voeten ploft een eend uit de boom. Hij was over de muur gevlogen en had blijkbaar niet geweten hoe terug te komen en zich verborgen in een boom. Hij herkende zeker mijn stem. Ik probeerde hem terug te drijven maar dat lukte niet. Toen ben ik voorop gelopen naar de poort, zachtjes roepend en ja hoor, de eend liep achter me aan met daarachter weer de twee poezen.'

Uitgevlogen - 'Maar ja, onze tuin is te klein voor zeven jonge eenden. Ze hadden de hele tuin overhoop gehaald en alle planten in de vijver opgegeten. Dus ik belde weer het vogelasiel om te vragen of ze de eenden konden ophalen en naar een voor hen geschiktere omgeving konden brengen. Er kwamen twee aardige, maar niet al te slimme jongens, met grote netten. De eenden lagen net lekker te suffen op het gras, maar toen ze die jongens met grote netten op zich af zagen komen vlogen ze luidkeels piepend en kwakend alle kanten op. De katten vlogen het huis in, achter de bank. De kippen fladderden in paniek in het rond en eentje belandde midden in de vijver. Veren vlogen in het rond. Ik heb de jongens maar gauw weer weg gestuurd. Uiteindelijk zijn ze alle zeven op eigen kracht uitgevlogen en één daarvan heb je in het Rapenburg zien zwemmen.' ◄

Historie

LEIENAARS door Hans Heestermans

De Leidse dichter Gerrit van de Linde (1808-1858), alias De Schoolmeester, moet vluchten uit Leiden vanwege hoge schulden en omdat hij een dienstmeisje en de vrouw van de beroemde hoogleraar Van der Boon-Mesch, Jeane, heeft zwanger gemaakt. Hij schrijft aan zijn vriend Jacob van Lennep: "Ik ben hier (in Schipluiden) dichter bij Jeane, dan gij wel denkt; het trouwe duifjen is sints ettelijke dagen te Delft waar zij met haar Hertvriend, bij diens zuster oud en nieuw heeft gehouden. Ik denk aan haar zo weinig mogelijk, om de wonde, die nog bloedt niet pijnlijker en dieper te maken: doch men is zich zelf niet altijd meester, en somtijds verschijnt…het beeld der schoone slange, voor mijnen geest, voor zoo ver …een slang, groote blauwe oogen, een Griekschen neus en fluweelen lippen kan hebben. Dan roep ik wanhopig uit: is dit het loon voor mijn trouwe diensten? Jeane! Jeane! Heb ik u daarvoor,

de laatste reis (keer) nog driemalen,…" (Vul zelf de puntjes in.)

Boudewijn Büch (1948-2002) heeft zijn hele leven bij elkaar gefantaseerd. Dat vond ie zelf niet bezwaarlijk: "Het verleden is altijd waar als je het zelf verzint". Toen hij ging studeren, of althans, begon te doen alsof hij studeerde, liet hij bij drukkerij De Bink briefpapier drukken waarop in sierlijke, blauwe letters stond: Drs. Drs. Boudewijn Maria Ignatius Büch, M.L.S.ISDD, c.m. psychofarmacohistoricus. Hij behaalde nooit een titel, maar slaagde er toch in zelfs zijn beste vrienden van het tegendeel te overtuigen. Zo heeft Harry Prick, gepromoveerd op een schitterend proefschrift over Lodewijk van Deyssel, tweemaal een afstudeerfeestje georganiseerd voor de jonge doctorandus in de Duitse taal-en letterkunde en in de filosofie. Ter gelegenheid daarvan ontving Büch van hem schitterende, gebonden boeken.
Büch verzon zelfs een zoontje, dat in zijn roman De kleine blonde dood voorkomt en aan wiens bestaan velen nooit getwijfeld hebben. Toen hij eind jaren '70 uit Leiden vertrok en naar Amsterdam verhuisde, liet hij bij de plaatselijke boekhandels een schuld van enige tienduizenden guldens achter.

Het Leidse dialect staat niet bij iedereen in hoog aanzien. Hildebrand, de schrijver van het prachtige, maar niet meer gelezen boek Camera Obscura, vindt: "Het plat Leidsch is leelijk en het Leidsch van den Peuëraar is het platste." De taalkundige Johan Winkler noemt het Leids "onbeschrijfelijk lijmerig en lamlendig". En de dichter Johan Kinker vraagt retorisch in zijn gedicht Mijn afscheid aan het Y en den Amstel bij mijn vertrek naar Luik uit 1818: "Is de spraak der laijenaren Nog zoo lijm'rig, zout, en bont; Vol met allerhande kleuren Van gemengd vokaal-geluid?"
Ze hebben alledrie ongelijk. Als niet-geboren Leienaar kan ik zeer van 't Lèis genieten!

F. B. Hotz over de meisjes op de stijfselbaan (de ontmoetingsplaats van jongens en meisjes tussen Kort Rapenburg en station). "Het verbaasde me als ze opeens spraken; niet tegen mij of een andere jongen, maar over onze hoofden heen tot hun vriendinnen, die dan onverwachts naar voren dubbel sloegen van het lachen met de armen gekruist op de buik. Daarna zwegen ze weer even plotseling. (Maar als ze spraken kleineerden ze slim en hun humoristische glossen troffen ons in ons puisterige puberuiterlijk, onze inderdaad onmogelijke plusfours en onze verdere, bijna tastbare kinderachtigheid vergeleken bij hun oudachtige dorre poppeblik.)
Die meiden zagen onmiddellijk m'n 'komaf'camouflage en bespotten gniffelend wat ze m'n 'violistenkoppie' noemden, want ik droeg m'n haar een centimeter langer dan de andere jongens. Maar m'n medescholieren achtten m'n komst op de Stationsweg toch van zeker belang, in hun ogen bleek ik zo althans geen opsnijer die zich voor z'n kornuiten geneerde en dat ik soms 'gewoon' met hen opliep in de drukke parade wekte instemming, mede om het verkneukelende dat in m'n bourgoisverlegenheid school.?"

Het oude Leidse station voor 1940

Jan Wolkers Het was op een woensdagmiddag toen ik net bezig was geweest Lien te verleiden om naakt voor me te poseren….Ik had haar eerst meegenomen naar De Lakenhal om haar te laten zien dat het heel gewoon was om naakt op een schilderij rond te lopen. Daarom nam ik haar meteen aan de hand mee naar het grote drieluik Het Laatste Oordeel van Lucas van Leyden, want dat was gewoon een supernudistenkamp. Links werden de naaktlopers naar laaghangende wolken begeleid waarop ze in drommen van roze vlees ten hemel stegen als in een droomlift, en rechts sleepten de duivels met bokkekoppen en met vleermuisvleugels aan hun armen en één grote hangtiet als een gore zak op hun borst met een tepel als een augurk of een afschuwelijk smoelwerk op hun onderbuik waar een lekkende tong uit kronkelde, de zondaars maar vooral de zondaressen aan een enkele of hun lange slierten geel haar met hun blanke zondige vlees naar de geopende

vurige vlammenmuil van een walvis met draketanden." (Jan Wolkers, de verboden vrucht. Uit De walgvogel).

Lucas van Leyden, 1494 - 1533, Het Laatste Oordeel (Stedelijk Museum de Lakenhal Leiden)

Frédéric Bastet (1926-2008) was hoogleraar klassieke archeologie. Na zijn professoraat, dat hij neerlegde uit ongenoegen over de bezuinigingen en de daarmee gepaard gaande achteruitgang van het onderwijs, werd hij conservator van de klassieke afdeling van het Rijksmuseum van Oudheden; Uit zijn gedicht Rapenburg de eerste strofe:

Oud water, in zichzelf gekeerd en doof.
Onder de hoge brug sterft een matras.
Versleten liefde draait zich om haar as
en zinkt. Een dode boom verstrooit zijn loof. ◄

In gesprek met...

CHRISTELIJKE GEMEENTE LANGEBRUG door Marjolijn Pouw

100 jaar Langebrug - Op een mooie, warme zomeravond ben ik te gast bij Bendix Slegtenhorst, voorzitter van de stichting Lokalen Christelijke Bijeenkomsten Leiden, (Stichting LCBL) die de kleine gemeente van christelijke gelovigen ondersteunt, gevestigd op Langebrug 63. De gemeente houdt er sinds 1912 haar diensten en viert dat 100 jarige jubileum door een boek uit te brengen over hun geschiedenis, geschreven door een van de vaste bezoekers, amateur historicus Reint Meijer. Ook hij is bij ons gesprek. Het boek wordt op 15 februari 2013 aan het bestuur van de Stichting LBCL overhandigd.
De stichting is in het leven geroepen om het gebouw van de Christelijke gemeente Langebrug in stand te houden, en te regelen wat nodig is voor de ondersteuning van deze geloofsgemeenschap. Het pand is van buiten mooi opgeknapt. Van binnen is het door enkele verbouwingen geschikt gemaakt voor het huidige gebruik, waarbij het oorspronkelijke interieur helaas bijna geheel verloren is gegaan. De in de 15e eeuw gebouwde kelder is nog wel intact, hij heeft mooie kruisbogen en een tongewelf met een dragende zuil waar de constructie op rust. De voorgevel is rond 1870 vernieuwd. Het pand heeft helaas geen monumentenstatus, omdat de gemeente Leiden indertijd 'vergat' om het op de lijst te zetten. De gevel geldt als beeldbepalend en is beschermd stadsgezicht.

Langebrug 63

Voor de Christelijke gemeente Langebrug het pand kocht, zaten er voor zover bekend achtereenvolgens een pianofabriek in, een wapenfabriekje waar geweren gemaakt werden, en een cateraar. Dat was in de periode 1870 -1910. Biegelaar, de toenmalige eigenaar, van wie de Christelijke gemeente Langebrug het pand jarenlang huurde ging failliet, en in 1912 kon de Christelijke gemeente Langebrug het kopen. De gelovigen konden hun bijeenkomsten in het vervolg dus op een vast adres houden. Ze herdenken dat heuglijke feit met activiteiten die te vinden zijn op hun website: www.langebruggemeente.nl .

John Darby - De gelovigen van de Christelijke gemeente Langebrug zijn oorspronkelijke volgelingen van de Schotse John Darby die zich in de 19e eeuw van de Anglicaanse kerk afscheidde, omdat hij deze te aards gericht vond. De afscheiding ligt in de lijn van het Europese Reveil, een beweging van christenen die onder invloed van de Romantiek terug wilden naar de oorsprong van het geloof en de oude waarden, vooral de eenheid van gelovigen. Ze zochten niet naar de onderlinge verschillen, maar benadrukten de overeenkomsten en zagen zich niet als een afscheiding van gevestigde kerken, maar als een broederbeweging.
Rond Darby vormde zich een gemeenschap van gelovigen voor wie de gezamenlijke viering van het Avondmaal van groot belang was. De Christelijke gemeente Langebrug heeft in een ver verleden in deze gemeenschap haar oorsprong. Ze willen echter geen Darbisten genoemd worden, want de naam Darbisten zou de indruk kunnen wekken dat ze zich richten naar een menselijke voorganger, en die indruk willen ze vermijden.

De Bijbel - De Christelijke gemeente Langebrug van nu is een onafhankelijke, open gemeenschap die wekelijks het Avondmaal viert. Midden in de stad proberen de gelovigen hun beweging uit te dragen. Hun uitgangspunt is de Bijbel, die ze beschouwen als Gods onfeilbare woord dat bepalend is voor hun leven. Een geschreven geloofsbelijdenis naast de Bijbel zoals de catechismus, of een kerkorde kennen ze niet. Ze vormen geen kerkgenootschap en hebben geen vaste voorganger of predikant, maar voelen zich elkaars gelijken: broeders en zusters--al is de positie van de vrouw, zoals bij veel kerkelijke richtingen, anders dan die van de man. Vanwege deze broederschap worden ze ook wel de Broederbeweging genoemd.

Samenkomsten - Hun samenkomsten zijn sober en bestaan gewoonlijk uit een eredienst met avondmaalsviering, geïnspireerd op de 'Handelingen van de Apostelen', het Bijbelboek uit het Nieuwe Testament dat op de Evangeliën volgt. Na de avondmaalsviering houdt een van de gelovigen een uiteenzetting over een door hem gekozen tekst uit de Bijbel, met de mogelijkheid van eigen inbreng voor iedere andere gelovige. Handelingen van de Apostelen begint met de hemelvaart van Jezus, daarna volgen Pinksteren met de neerdaling van de Heilige geest over de apostelen, het leven van de eerste christenen in Jeruzalem, de bekering van de apostel Paulus, zijn zendingsreizen in het Middellandse zeegebied en tenslotte zijn zendingsreis naar Rome.

Levensvragen - Op mijn vraag wat de gelovigen zoal bezighoudt zegt Reint Meijer dat er de laatste jaren veel is veranderd. Zo waren in vroegere tijden mannen en vrouwen gedurende de bijeenkomsten gescheiden. Dat was men vanuit de bestaande kerken zo gewend. Maar de gemeente is met haar tijd meegegaan. In de jaren 80 werd het normaal om met elkaar als gezin aan het avondmaal mee te doen en daar past het gescheiden zitten van mannen en vrouwen niet bij. In de Bijbel zijn ook geen teksten te vinden die wijzen op zo'n gebod. Het laten varen van deze gewoonte was dus vrij gemakkelijk. Over andere onderwerpen, zoals het gebod dat vrouwen hun hoofd bedekt moeten houden, of een andere positie hebben dan de man wordt verschillend gedacht, en daar is ruimte voor. De Langebrug gemeente is open ingesteld en werkt samen met andere kerken in Leiden en Leidse organisaties zoals HiP (Hulp in de Praktijk). Van het sombere zondebesef van streng christelijke groepen in de Bible Belt is geen sprake. In de diensten geeft men elkaar de ruimte en vraagt zich af: 'wie ben ik dat ik mijn mening boven die van jou zou mogen stellen?' Het is een vernieuwingsbeweging, die zich liever bezighoudt met de vraag hoe je in deze tijden evangelisatie kunt bevorderen, dan met twistvragen die afleiden van hun oorspronkelijke doel: als christenen de eenheid vieren, in afwachting van de wederkomst van Christus aan het einde der tijden. ◄

Berichten

Clariet Boeye (CB), Inge Bochardt (IB), Franceline Hendrikse-Pompe (FHP), Eveline van Lottum (EvL), Jacqueline Mos (JM), Jan Pieters (JP), Marjolijn Pouw (MP), Koert van der Velde (KvdV)

PIETERSWIJK

Aalmarkt - De ontwikkeling van de voormalige Vögelepanden naast V&D is in volle gang. Intussen krijgen de plannen voor de nieuwe steeg steeds meer vorm. Deze wordt aan de Aalmarkt circa 6 meter breed en aan de Breestraat ongeveer 4 meter. Deze laatste plek is precies de plek waar nu Breestraat 68 staat. Veel leden van de klankbordgroep hebben gepleit voor behoud van dat pand, of toch tenminste de bovenverdiepingen en onder een doorgang te maken. Helaas zijn architect en gemeente overtuigd dat de nieuwe steeg op die manier te onzichtbaar zou zijn. Vanaf de Breestraat gezien wordt links in de steeg de bijzonder oude gevel van het huidige LVC, het vroegere Catharinagasthuis, zichtbaar gemaakt voor zover dat mogelijk is. Bij het ter perse gaan van deze krant was nog niet duidelijk of de oorspronkelijke muur goed genoeg is als buitenmuur. Mocht dit niet het geval zijn, dan wordt hij gestuukt en in het uiterste geval komt er een nieuwe muur voor. Zeker is wel dat in die eeuwenoude muur etalages zullen komen voor de winkels erachter. In het totaal komt er 6400 m2 winkeloppervlak en circa 1650 m2 woonoppervlak. Het is nog onbekend hoeveel woningen dat zullen zijn. (FHP)

http://gemeente.leiden.nl/projecten/bouwenaandestad/aalmarkt/

Breestraat - Binnenkort beslist de gemeente over het Leidse Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV), waaronder de bussen in de Breestraat. Nu de RGL niet door Leiden gaat moet er een alternatief komen waar gemeente en Provincie het over eens zijn, mogelijk grote streekbussen. Of dat een verbetering is hangt van het traject af. Gaan die bussen over de Hooigracht en Langegracht, over de Breestraat, of buitenom? Komen er verhoogde stoepen? Het bestuur heeft de gemeente gevraagd te onderzoeken hoeveel mensen de bus nemen om vlak bij hun huis of de winkels uit te kunnen stappen, en hoeveel er alleen maar doorheen rijden op weg naar hun werk of andere bestemming.

We zijn natuurlijk voor een goede bereikbaarheid van onze binnenstad en de Leidse omstreken, maar niet voor een HOV- verkeersader door de binnenstad. De Breestraat lijkt verkeerstechnisch een goede verbindingsweg, want de straat is kort en betrekkelijk autoarm, maar hij is te smal voor grote bussen. Die kunnen elkaar niet passeren, en voor het winkelende publiek zijn ze ook een ramp.

Winkelen verandert van karakter. Doelgerichte kopers gaan het Internet op, winkelen wordt een uitje, met lunch of koffie, funshoppen, of de kapper. Dat is leuker in een autovrije straat, zeggen de onderzoekers. Als Leiden een regiofunctie wil houden, dan moet de binnenstad voetgangersvriendelijk worden. Geeft Leiden toe aan de provincie en komt er een verkeersader door de Breestraat, dan gaat dat ten koste van de winkelfunctie. Andere wijken zingen mee: ook zij willen de bussen uit hun achtertuin houden. (JP/KvdV)

Kunst OP de etalage - Na 'Kunst IN de etalage', voor leegstaande etalages in de Breestraat heeft Stadslab de variant verzonnen van 'Kunst OP de etalage'. Het gaat om graffiti op de houten platen, die op te knappen panden afschermen. Breestraatbezoekers kunnen terwijl ze over straat lopen Leidse kunst bekijken. De schilderingen houden verband met de winkel die ooit achter de afscherming zat. Makelaars, eigenaren, kunstenaars en ondernemers werken bij dit Stadslab project samen. Zie: www.stadslableiden.nl . (MP)

Graffitikunst van Fight the Grey en Pop Eye op afdekplaten van Breestraat 117, foto Stadslab Leiden

Rapenburg - Hotelplannen Uit betrouwbare bron hebben we vernomen dat het koopcontract nog steeds niet getekend is. Gemeente en koper zijn nog in onderhandeling over de eisen van de gemeente. (CB)

Rapenburg – Hoppa De gemeente verleende op de valreep een vergunning aan café Hoppa om vanwege 3 oktober een ponton in het Rapenburg te laten zakke, waar 3000 tot 4000 feestgangers dagen en nachten op keiharde housemuziek uit hun dak konden gaan. Bewoners vreesden een Leidse variant van Haren, en lawaai waar je nergens in je huis aan kunt ontsnappen. Ze stelden hun bezwaar op schrift en legden het de gemeente voor. Een enkeling stapte naar de rechter. De rechter heeft nog geen uitspraak gedaan, maar de gemeente liet weten dat een aanvraag voor een feestvergunning nou eenmaal niet geweigerd kan worden, want het is 'beleid' om elke aanvraag goed te keuren. Is het dan nog wel nodig om een vergunning te vragen? (MP/CB)

ACADEMIEWIJK

Kaiserstraat - Van der Klaauwtoren De commissie bezwaarschriften van de gemeente heeft B&W helaas geadviseerd om het bezwaarschrift van de buurtbewoners tegen voorgenomen sloop van de Van der Klaauwtoren en de bouw van een nieuwe, nog hogere toren ongegrond te verklaren. B&W heeft dat advies overgenomen. Volgens de commissie is de sloopvergunning op goede gronden verleend zijn, en is voldaan aan de toetsingscriteria, zoals gesteld in de bouwverordening. Veiligheid en bescherming van omliggende gebouwen zijn bovendien voldoende gewaarborgd. De sloopvergunning is al in 2010 verleend, waarbij er geen reden was om te twijfelen aan de juistheid en volledigheid van het plan van Vermeulen Sloop- en Milieutechnieken. De bewoners zagen er geen gat meer in en gingen niet in beroep bij de bestuursrechter. Onlangs zijn we in een informatiebijeenkomst van de verdere gang van zaken op de hoogte gesteld. Zie verder bij Projectontwikkeling. (IB)

LEVENDAAL WEST

Garenmarkt – Gat Op 6 juni presenteerden Ten Brinke Vastgoedontwikkelaars en AV Planontwikkeling de plannen voor de bebouwing van de onkruidentuin aan de Garenmarkt. Er komen vier herenhuizen in klassieke stijl die aansluit bij de rest van de bebouwing. De huizen krijgen een tuin met berging en zes privéparkeerplaatsen op het binnenterrein erachter. De oppervlakte van de huizen is 156 m² tot 186 m², de koopsom ligt, afhankelijk van de grootte, rond de € 539.500 v.o.n. De bouw begint als drie van de vier huizen zijn verkocht. Zie www.garenmarkt.nl . Of bel De Laat & Fides (071) 5140745. (MP)

Indruk, Ten Brinke vastgoedontwikkelaars Doetinchem

Garenmarkt –Parkeergarage De gemeenteraad heeft op 23 mei besloten om verder te gaan met de aanleg van de ondergrondse parkeergarage, zoals die in een zogenoemde voorkeursvariant is beschreven. Hoe en wanneer staan nog niet vast. Het is een opmerkelijk besluit, immers in de rapporten van Spark en Ecorys staat dat Leiden een kwalitatief parkeerprobleem heeft, en geen parkeerplaatsentekort. De bestaande parkeerplaatsen zijn moeilijk te vinden en ontoegankelijk, doordat de garages zo slecht zijn gebouwd. Als aan de kwaliteit van de parkeerplaatsen het nodige verbeterd wordt, dan is het probleem opgelost.

De bouwput komt nogal dicht tegen de gevels van de Raamsteeg, 't Kruijtschip en de Garenmarkt te liggen. Dat geeft bereikbaarheidsproblemen. De garage wordt bovendien nogal duur en de kosten kunnen waarschijnlijk niet op de consument verhaald worden. Zie ook Projectontwikkeling. (JP)

Hoefstraat – Geluksstraat Op 15 en 16 september werd de Hoefstraat in het kader van 'Leiden geluksstad' tijdelijk omgedoopt in 'Geluksstraat'. Edith Steijns, bewoonster en kindertherapeute, nam het initiatief geïnspireerd door Marike van IJssel. Zij had al eerder het initiatief voor een geluksslinger door Leiden bedacht. Buren en vrienden kwamen helpen. Ze gaven workshops koken en 'kinderlijk geluk', kijkdozen maken

en poffertjes bakken om tot rust te komen. Je kon ook spelletjes doen. Het was een vrolijke gebeurtenis die om herhaling vraagt. Volgend jaar, want dan komt dit leuke evenement terug. (MP)

Hoefstraat Geluksstraat, foto Marjolijn Pouw

Jan van Houtkade – Singelpark Zoals bekend wil de gemeente van onze singels het mooiste en langste park van Nederland maken. Samen met Stadslab Leiden scheef het stadsbestuur een ideeënwedstrijd uit voor de verbinding van onze singelparken. Studio Karst uit Zürich en Lola Landscape Architects uit Rotterdam wonnen deze. Hun plannen waren de hele zomer te zien in de tuin van het Museum van Volkenkunde. Voor de 15e eeuwse Waltoren Oistenrijck aan de Jan van Houtkade, die met de eind 18e eeuw afgebroken Waltoren Boergonje daar deel uitmaakte van de oude vestingwerken, werd een nieuwe bestemming bedacht. Het is de vraag of dat plan uitgevoerd wordt. De plannen moeten eerst verder uitgewerkt worden. (MP)

BUURTKADER (WIJKVERENIGINGEN BINNENSTAD EN POLITIE)

Op 19 april bespraken de wijkverenigingen in hun halfjaarlijkse overleg met de politie vooral de overlast, veroorzaakt door enige horeca etablissementen. De gemeente en de omgevingsdienst vertelden wat er achter de schermen gebeurt bij de behandeling van een klacht, en welke sancties er dan kunnen komen. Hun advies blijft om bij overlast altijd de Horeca klachtenlijn te bellen (telefoonnummer achterop de krant). De klachten worden geregistreerd en doorgegeven aan de politie en omgevingsdienst, waarna de gemeente sancties kan opleggen.

Per wijk zijn ook de specifieke problemen besproken. Voor onze wijk zijn dat: wangedrag van Minerva leden op de Pieterskerkgracht, harde muziek bij Augustinus, Quintus en El Cid, en te veel categorie 3 evenementen. Het bestuur en de politie bespreken de klachten met de verschillende studentenverenigingen, de evenementenoverlast bespreekt het bestuur met de gemeente. Het volgende Buurtkaderoverleg is 25 oktober. Punten? Graag doorgeven via info@pieterswijk.nl . (JM)

EVENEMENTEN

Stilte-evenement Bij de voorbereidingen van onze reactie op de evaluatie van het gemeentelijke evenementenbeleid kwamen we op het idee om als wijkvereniging zelf een aanvraag in te dienen voor een evenementenvergunning. We wilden een plek op de Evenementenkalender zo invullen dat de buurtbewoners er zelf iets aan hadden en tegelijk aandacht vragen voor de toenemende herrie bij evenementen. Een evenement zonder lawaai kan immers ook leuk zijn, en goed voor de economie van de stad. We kregen zondagmiddag 13 mei toegewezen en het Stadhuisplein, een prima locatie natuurlijk. Maar helaas bleek het organiseren van een pantomimevoorstelling of een luchtgitaar concours (of iets anders dat wel leuk is en toch geen lawaai maakt) toch meer tijd te kosten dan wij naast onze andere verplichtingen konden opbrengen. Het is dus bij een demonstratie gebleven. (EvL)

Nieuw evenementenbeleid - Op 27 september stelde de gemeenteraad de Evenementennota 2013-2018 vast. Het lijkt er goed uit te zien. Mede door een geslaagde actie van buurtbewoners, die zo'n 230 handtekeningen opleverde en het commentaar van de gezamenlijke wijkverenigingen van de binnenstad vermindert het maximale aantal toegestane evenementen op de Garenmarkt van 18 naar 11. Bovendien zal het maximale geluidsniveau met uitzondering van Armin van Buuren en 3 oktober met zo'n 5 decibel worden verlaagd. Ook voor 't Gerecht gaat het de goede kant op. Ook daar gaat het geluidsniveau (behalve 2 en 3 oktober) omlaag.

Maar we zijn er nog niet. Het nieuwe, verlaagde maximale aantal toegestane evenementen op de Garenmarkt is ongeveer even groot als de afgelopen jaren feitelijk plaatsvond. Ten opzicht van voorafgaande

jaren, met uitzondering van 2012 toen uitzonderlijk veel aanvragen zijn ingediend, zou het aantal daadwerkelijk georganiseerde evenementen wel eens ongeveer gelijk kunnen blijven. Het geluidniveau wordt wel teruggedraaid, maar decibellen zeggen lang niet alles. Het minikoraal maakt ook heel wat decibellen, net als de taptoe, maar dat wordt door velen als veel minder hinderlijk ervaren dan hetzelfde aantal decibellen van muziek die te boek staat als 120 beats per minute (bpm). Die laatste vorm van muziek leidt bij veel mensen tot veel hogere concentraties van stresshormonen dan hard geluid, dat leuk of zelfs vertederend gevonden wordt, zoals kinderstemmetjes.
80 DB(A) op de gevel van Armin en 90 van 3 oktober, blijft erg veel. Zoveel dat er binnenshuis veel hinder optreedt--volgens gangbare classificaties 'onaanvaardbaar veel' hinder--en dat heeft sterke lichamelijke stresseffecten ten gevolg. Dat houdt een gewoon mens geen 8 of 10 uur vol. En die hinder dient soms geen ander doel dan de portemonnee van een exploitant, en het plezier van een klein aantal bezoekers ten opzicht van het aantal gehinderde mensen.
Het is natuurlijk al veel langer bekend dat de hinder die mensen ondervinden niet alleen afhangt van de geluidsterkte. Zelfs het blote feit dat men weet dat de organisatoren hun best doen om de overlast te beperken, kan het aantal klachten doen afnemen, zo zou uit onderzoek gebleken zijn. Omgekeerd geldt het ook. De hinder neemt toe als men zich niet gehoord voelt. Een uitbater die in antwoord op klachten de volumeknop nog eens wat harder zet, wat op het Gerecht gebeurde, creëert een sfeer waarin ook matig geluid grote ergernis oproept. Nog jaren later! Momenteel wordt in Os ervaring opgedaan met een systeem waarin geprobeerd wordt om een relatie te leggen tussen soort geluid, tijdstip waarop het geproduceerd wordt en de hinder die de mensen ervan ondervinden. Met dat systeem probeert men ervoor te zorgen dat de omwonenden 'beter gehoord' worden. Omgekeerd krijgen de omwonenden in het contact met exploitanten dat nodig is om het systeem te maken, meer informatie over en begrip voor wat er redelijkerwijs mogelijk is. Dat zou volgens onderzoek ook moeten helpen. Een ander belangrijk voordeel van het systeem zou zijn dat het de totale geluidhinder in ogenschouw neemt, variërend van evenementen tot en met het geluid van de vuilophaaldienst en luidruchtige cafébezoekers. Het college van B&W heeft in reactie op de inspraak gelukkig laten weten dat het zich graag wil laten voorlichten over het systeem. Maar als je verder leest dan staat er eigenlijk: 'we weten wel niet precies wat het is, maar het is vast (te) duur en niet erg geschikt voor Leiden. Zoals wij het nu in Leiden organiseren, dat is vast het beste.' Tsja, nou maar hopen dat het college van B&W toch onbevooroordeeld naar de ervaringen in Os gaat kijken, want wie weet blijkt straks dat dit systeem de hinder en de klachten echt doen verminderen. We houden u op de hoogte, de discussie is voorlopig nog niet gesloten. (JP)

BESTUUR

Ledenvergadering - De jaarlijkse ledenvergadering (ALV) was op 24 april . Er waren ongeveer 30 leden aanwezig. Voorafgaand aan de ALV was er de mogelijkheid om kennis te maken met de plannen van Stadslab voor het Singelpark. Twee vrijwilligers vertelden eerst iets over het Stadslab, daarna zijn we langs een gedeelte van het toekomstige Singelpark gewandeld.
In de ALV keurden de leden het jaarverslag van 2011 (financieel en inhoudelijk) goed. Twee bestuursleden traden af: de secretaris Clariet Boeye, en Jan Verbaan. Clariet kreeg applaus en een cadeau als blijk van waardering voor haar grote inzet als secretaris. Als nieuw bestuurslid werd Sita Dewkalie benoemd. Verder stelde de ALV het Huishoudelijk Reglement vast (zie website). Ale leden van de nieuwe kascommissie zijn Marjolijn Pouw en Lodewijk van Paddenburg aangewezen. Ook zijn er twee nieuwe leden benoemd van de redactie van de HvdS: Carla van der Poel en Charlotte Boschma, Vincent van Amerongen trad uit de redactie. Niemand maakte gebruik van de rondvraag; het was een korte en zakelijke vergadering met een gezellige borrel na. (EvL)

Taakverdeling nieuw bestuur - Het bestuur heeft in de nieuwe samenstelling de taken en portefeuilles als volgt verdeeld: Jacqueline Mos, voorzitter ~ horeca en evenementen, buurtkaderoverleg en overleg Stadsdeel Midden, studenten, contact redactie Hart van de Stadkrant; Hans Crone, penningmeester ~ administratie; Sita Dewkali, bestuurslid; Eveline van Lottum, secretaris ~ horeca en evenementen, studenten; Jan Pieters, bestuurslid ~ verkeer en vervoer, Breestraat, bouwen en wonen; Koert van der Velde, bestuurslid ~ Breestraat, bouwen en wonen, verkeer en vervoer. (EvL)

Het (oude) bestuur op de ledenvergadering in Ars april 2012, van links naar rechts Eveline van Lottum, Jacqueline Mos, Hans Crone, Clariet Boeye, Jan Pieters, op de rug gezien wijkagent Willem van Vliet (foto Marjolijn Pouw)

Wijkborrel Ondanks de betrekkelijke kou en de verschoven datum was het druk op onze jaarlijkse wijkborrel. Het strijkkwartet van wijkbewoners—leden van het Toonkunstorkest Leiden—dat ook in 2007 speelde bracht strijkkwartetten van Mozart ten gehore. Het klonk prachtig op de binnenplaats van Ars waar de borrel werd gehouden. De burgemeester nam het boekje met verhalen van bewoners en mensen die in de wijk werken in ontvangst. (MP)

Jacqueline Mos biedt de burgemeester het boekje van de wijkvereniging aan, foto Marjolijn Pouw

Boekje - Op de druk bezochte wijkborrel van 15 september presenteerde onze voorzitter Jacqueline Mos onze burgemeester het boekje dat de vereniging uitgaf om te vieren dat we in de mooiste wijk van Leiden wonen. Leden van de vereniging die het boekje toen niet hebben meegenomen, of er niet waren kunnen het bestellen via info@pieterswijk.nl of door een briefje te sturen naar VvP&A, postbus 11016, 2301 EA Leiden. Het boekje wordt dan bij u thuis bezorgd. Anderen kunnen het kopen bij boekhandel De Kler in de Breestraat, voor de prijs van € 5,--. De opbrengst gaat naar een goed doel, bij voorkeur in de wijk. Het resultaat wordt uiteraard in de jaarrekening van 2012 vermeld. (JM)

Studentenverenigingen - Op 12 juni bespraken het bestuur van Minerva en ons bestuur, aangevuld met buurtbewoner Wim van Leeuwen van de Pieterskerkgracht, onder meer de overlast voor buurtbewoners van naar huis terugkerende sociëteitsbezoekers. We hebben in een eerdere Hart van de Stadkrant een oproep gedaan om overlast te melden, maar daar is tot nu toe weinig respons op gekomen. Een gerichte aanpak is daardoor nog niet mogelijk geweest. Wim van Leeuwen gaf aan dat er veel glas achterblijft in de buurt, dat blijkbaar door leden die naar Minerva gaan, of naar huis, wordt meegenomen en op straat wordt weggegooid. Naar aanleiding van dit gesprek heeft het bestuur van Minerva actie ondernomen. Er zijn bijvoorbeeld prullenbakken bij de deuren geplaatst en in de El-Cidweek is er extra op gelet dat er geen glazen mee naar buiten gingen. Eind juni is een afvaardiging van het huidige en het nieuwe Minerva-bestuur bij alle Minervahuizen langs geweest, waarbij het probleem van geschreeuw en afval op straat is aangekaart. Bij de kennismaking is de nieuwe leden herhaaldelijk voorgehouden hoe belangrijk het is om je op straat goed te gedragen. Buurtbewoners die toch nog klachten hebben over Minerva of andere studentenverenigingen kunnen dit uiteraard blijven melden bij info@pieterswijk.nl. Na de zomervakantie hebben de studentenverenigingen nieuwe besturen. We zullen in de komende tijd met hen praten en verslag doen in de volgende Hart van de Stadkrant. (EVL) ◄

Ingezonden

WIJKAGENTENWERK

Zelf meekijken en denken?

Sociale media

Wie wil meer weten van wijkagentenwerk, of zelf meekijken en denken? Dat kan met sociale media.
Internet toepassingen zoals Facebook, Twitter, Linked in, NuJij of Schoolbank, waarmee je kennis kunt uitwisselen zijn niet meer weg te denken als onderdeel van onze communicatie en interactie.
Ik ben Willem van Vliet, één van de drie wijkagenten van de binnenstad van Leiden, maar momenteel de enige die twittert. Wilt u wat zicht krijgen op het werk dat ik doe, volg mij dan op twitter. Lees de berichtjes of geef misschien zelfs een reactie. Tot mijn 'eigen' wijken horen de Pieters- en Academiewijk, Levendaal West, Pancras Oost en Pancras West. Maar in mijn werk kom ik ook wel met zaken in aanraking die plaatsvinden in de overige buurten van onze mooie binnenstad: 't Stationskwartier, d' Oude Morsch, Molenbuurt, De Camp, Maredorp, Noordvest, Havenwijk Noord en Zuid, en de Zeeheldenbuurt. Mijn twitternaam is: **@wijkagLeidenMid**

Burgernet

Wilt u ook zelf wat betekenen voor de gemeenschap, en gemeente en politie meehelpen de openbare orde en veiligheid te vergroten? Zou u bijvoorbeeld bij heterdaad zaken willen meekijken of u de daders ziet? Kijk dan eens op www.burgernet.nl U vindt daar informatie over wat burgernet inhoudt en u kunt zich daar ook aanmelden. Een samenleving in stand houden kun je niet alleen. Ook wij als politie kunnen dat niet. We kunnen uw hulp goed gebruiken.

Alvast bedankt en vriendelijke groeten,
Willem van Vliet
Wijkagent Team Leiden-Midden.
www.politie.nl/hollands-midden/

Ingezonden

EVENEMENTENBELEID door Ingrid Tieken

Raadsvergadering

Op 6 september was er gelegenheid tot inspraak in verband met het nieuwe evenementenbeleid van de gemeente, dat op 27 september vastgesteld gaat worden. Er waren zes sprekers, die allemaal hun standpunt op indrukwekkende wijze verwoordden. Behalve Rederij Rembrandt waren het bewoners uit de omgeving van het Gerecht, Rapenburg en de Leidse Hout die hun ongenoegen met het evenementenbeleid kenbaar maakten. Een spreker voerde het woord namens de wijkverenigingen van de Leidse binnenstad, maar ook als bewoner van de Lammermarkt. Het kwam in feite allemaal neer op dezelfde problemen die het afgelopen jaar onder meer in het blog: 'Garenmarkt geen evenementenplein' zijn gesignaleerd: zie

http://garenmarktgeenevenementenplein.wordpress.com/

- veel te veel en veel te lang overlast door harde muziek;
- geen feesten die in Leiden passen;
- overlast door dronken jongeren (die zich niet tot drankgebruik beperkt);
- geen oor van de gemeente voor de klachten van de omwonenden;
- vlucht uit de stad omdat bewoners niet meer op de veiligheid van hun eigen huis aan kunnen;
- de angst voor wat er gebeurt als de feesten uit de hand dreigen te lopen (niet onrealistisch na de onverwacht grote opkomst bij het optreden van Armin van Buuren met Koninginnedag dit jaar).

Drugs, drank en jongeren

Het meest bizarre was wel dat de inspraak over het evenementenbeleid volgde op de bespreking van een nota over pogingen van de gemeente om het drank- en drugsgebruik onder jongeren terug te dringen. De bespreking hiervan liep nogal uit, dus we hebben het allemaal goed kunnen volgen.
Concreet voorstel bij de bespreking van die nota was om bij feesten pas na 8 uur 's avonds drank te schenken: geen drankgebruik overdag met andere woorden. Dit

stond in schril contrast tot het verhaal van een buurtbewoner dat op het Gerecht de tap vorig jaar op 3 oktober al om 12 uur overdag open was, maar dat er ondanks de toezegging om op het plein iets leuks voor kinderen te doen maar één springkussen was. Als de betrokken wethouder ook bij de discussie over de evenementennota was gebleven, dan had ze dit schrijnende contrast zelf op kunnen merken. Overleg tussen de wethouders van Gelderen van Jeugd, zorg en welzijn) en de Haan van Cultuur, werk en inkomen over de Leidse evenementen zou echt welkom zijn.

Vogels

Een andere bizarre constatering kwam van een inspreker uit de buurt van de Leidse Hout. Ze zei dat voor het respecteren van het broedseizoen van vogels in het park altijd de datum 15 juli gold. In het belang van het evenementenbeleid heeft de gemeente besloten deze datum terug te brengen tot 1 juli. Wiens belang wordt hier nu eigenlijk mee gediend? Als je al een groot festival in het park wil laten plaatsvinden – en wie ben ik om daar tegen te zijn: mijn zoons mochten dit jaar met hun band The Apollo Project Werfpop openen – waarom dan niet het tijdstip van het festival ondergeschikt maken aan ons respect voor flora en fauna?

Schokkend

Er kwamen ronduit schokkende dingen naar voren bij de inspraak door omwonenden. Een van de bewoners van het Gerecht meldde een racistische belediging toen een man met een buitenlands accent op 3 oktober had gevraagd of de muziek wat zachter kon. Een nieuwe klacht leidde tot het juist omhoog draaien van het volume. Een andere inspreker beklaagde zich over het feit dat er wat aantal evenementen betreft nooit eens wat af ging, maar dat er altijd wat bij kwam. 'Behalve de decibellen dan,' antwoordde het gemeenteraadslid voor de SP. Maar hoe hoog of hoe laag het toegestane (maar nooit met bewoners besproken) aantal decibellen ook mag zijn, het maakt niet uit in de beleving van de overlast. Geluidshinder is schadelijk voor je gezondheid. Langdurig blootstellen aan hard geluid is - volgens hetzelfde SP lid - een bekende martelmethode. Zoals gezegd: bizar dat dit allemaal maar wordt toegestaan in Leiden.

Beleidsbepaling

Op 27 september wordt het evenementenbeleid vastgesteld. Ik hoop dat de gemeenteraadsleden goed hebben geluisterd naar wat er tijdens deze inspraakavond allemaal naar voren is gebracht. Wat ik als toehoorder er bovendien aan over heb gehouden: bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen weet ik op wie ik (niet) ga stemmen. ◄

De smederij van uw wijk

SMEDERIJ VAN DE GEIJN

WWW.SMEDERIJ.NL

oude varkenmarkt 4 • 2311 vp leiden
tel 071-5661404 • 06 22406076

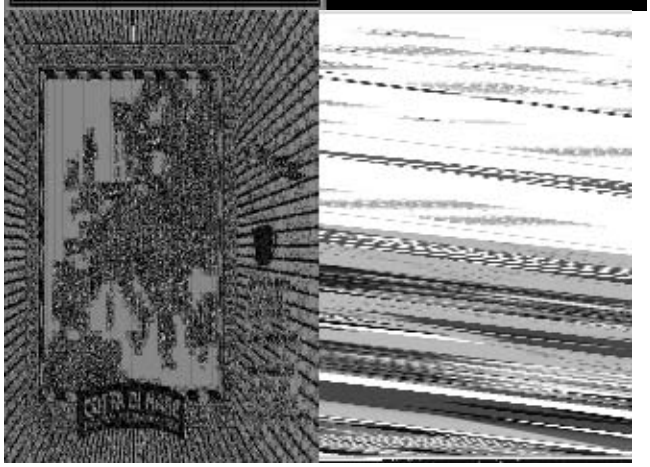

Gratis waardebepaling van uw woning?

Bel 071-5162376 voor een afspraak

RE/MAX

RE/MAX Makelaarscentrum Leiden

Levendaal 73 -75
2311 JE te Leiden
Tel 071-5162376

www.remax.nl/leiden
www.remax.nl/christurk
christurk@remax.nl

Lid A.N.V.O.

Hans van Schie Breestraat 140 2311 CX Leiden Tel. 071-512 22 13

Bloem & Lifestyle

Nieuwenburg Bloem & Lifestyle is een gezellige en eigentijdse bloemenwinkel met een grote collectie vazen, sierpotten en terrapotten.

Laat je inspireren in een winkel vol met exclusieve artikelen van o.a. Beaton interiors, PTMD, Brass & Bloom, Apple tree, Bolo, Yankee Candle, Silka Zijden bloemen en Vrijdesign grote collectie tenas & exotische kuipplanten. De trends van de internationale beurzen zijn altijd snel bij Nieuwenburg Bloem & Lifestyle te vinden. We adviseren u graag voor het inrichten van uw huis of terras!

- Workshops
- Bloemen bezorgen
- Bruidsboeket
- Rouwarrangement

Van der Werfpark
Raamsteeg
Doelenstraat
Boisotkade
Hoefstraat
Jan van Houtk
Zoeterwoudsesi

Nieuwenburg
Bloem & Lifestyle
Doelenstraat 18
2311 HB Leiden
T: (071) 512 73 90
(071) 512 08 29
E: www.nieuwenburg.nl

Leids schilder- en tekengenootschap
"ARS AEMULA NATURAE"
Dag- en avondcursussen
- aquarelleren
- modeltekenen
- boetseren
- tekenen
- etsen
- schilderen
Pieterskerkgracht 9, Leiden
Inlichtingen, tel.: 071-514 07 84

Achtergrond

Aan dit nummer werkten mee

Artikelen en gesprekken| Jacques van Alphen, Clariet Boeye, Inge Bochardt, Charlotte Boschma, Pepijn van Ham, Hans Heestermans, Bep Kastelijns, Reint Meijer, Vincent Muller, Guido Persijn, Jan Pieters, Carla van der Poel, Marjolijn Pouw, Jelle Verheijen, Peter van Zonneveld

Berichten| Inge Bochardt, Clariet Boeye, Franceline Pompe, Eveline van Lottum, Jacqueline Mos, Jan Pieters, Marjolijn Pouw, Koert van der Velde

Foto's en illustraties| Eldert Frank, Charlotte Boschma, Internet, Marjolijn Pouw, Stadslab Leiden, Ten Brinke Vastgoedontwikkelaars, Peter van Zonneveld

Ingezonden| Ingrid Tieken, wijkagent Willem van Vliet

Kopij voor de volgende krant graag inleveren voor 15 december 2012 bij info@pieterswijk.nl of postbus 11016, 2301 EA Leiden, onder vermelding van kopij *Hart van de Stadskrant*.

Belangrijke telefoonnummers

• Evenementenklachtenlijn	071 5661600
• Graffitimeldlijn	071 5322878
• Horeca klachtenlijn	071 5167015
• Politie	0900 8844
• Servicepunt Burgerzaken en Belastingen	071 5165500
• Servicepunt woonomgeving (afval, kapotte straatverlichting e.d.)	071 5165501
• Servicepunt bouwen en wonen	071 5165502
• Servicepunt parkeren	071 5165503
• Servicepunt Zorg	071 5165506
• Servicepunt Bedrijven	071-5165509
• Servicepunt Inburgering	071 5167317
• Milieuklachtenlijn (kantooruren)	071 4083666
• Milieuklachtenlijn	0900 8844

De wijk
De Pieters- & Academiewijk en Levendaal West vormen het zuidwestelijke deel van de Leidse binnenstad. De Botermarkt, Vismarkt, Aalmarkt, Boommarkt, Galgewater, Witte Singel, Korevaarstraat en het Gangetje vormen de grenzen met de andere wijken.

De Vereniging
Vereniging voor Pieters- & Academiewijk en Levendaal West,
Postbus 11016, 2301 EA Leiden
Kamer van Koophandel Rijnland: 40 44 51 79 Rijnland
Website: www.pieterswijk.nl
@-mail: info@pieterswijk.nl

De Vereniging Pieters- & Academiewijk en Levendaal-west tracht de leefbaarheid en het welzijn van de wijk en haar bewoners te bevorderen. Bewoners kunnen lid worden van de vereniging, anderen donateur. Op de jaarlijkse ledenvergadering in het voorjaar legt het bestuur verantwoording af aan de leden, komen knelpunten in de wijk aan de orde en wordt het beleid van de vereniging bepaald.
Erelid: J.J.M. Gerritsen

Lid worden
U kunt lid worden door het overmaken van € 4,-- per eenpersoonshuishouden of € 5,50 Euro voor een huishouden van meer personen, op giro 3664416 van de vereniging, onder vermelding van VVP&A, lidmaatschap of donateur. Meer mag ook.

Bestuur
- Jacqueline Mos, voorzitter ~ horeca en evenementen, buurtkader overleg, studenten, Stadsdeel Midden Voorzitteroverleg
- Hans Crone, penningmeester ~ administratie
- Sita Dewkali ~ bestuurslid
- Eveline van Lottum, secretaris ~ horeca en evenementen, studenten
- Jan Pieters, bestuurslid ~ verkeer en vervoer, bouwen en wonen
- Koert van der Velde, bestuurslid ~ Breestraat, bouwen en wonen, verkeer en vervoer

Redactie Hart van de Stadkrant
Clariet Boeye, Marjolijn Pouw, Charlotte Boschma, Carla van der Poel

Hart van de Stadkrant
De Hart van de Stad krant is een uitgave van de wijkvereniging. De krant verschijnt drie tot vier maal per jaar in een oplage van 2700 en wordt in de wijk huis aan huis bezorgd. Daarnaast wordt een groot aantal exemplaren verspreid onder bestuur en ambtenaren van de gemeente Leiden en donateurs. Kopij voor de krant per @-mail of post sturen naar de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor stukken in te korten.

Website
Ontwerp | Lokaal 7a
Techniek | Hans Crone
Inhoud | Bestuur en Redactie

Advertenties
Voor het adverteren in de wijkkrant kunt u contact opnemen met de penningmeester. De krant wordt gedrukt door drukkerij Van der Linden.